27րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7342 18 ՅՈՒՆԻՍ 1910 ՈՒՐԲԱԹ 1 Juillet 1910 27me année N. 7342

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐ. ՍՐՄԱՔԷՇԽԱՆԼԵԱՆ
Գրութիւնք ետ չեն տրուիր
Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ. էջը
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple Galata

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

Վայրկեանը հասած է վերջնական ու վճռական մաքրագործումին և եթէ անվերապահ ու անկեղծ կերպով չձեռնարկուի ատոր, պիտի ստիպուինք կասկածիլ թէ՝ Պատրիարք, Վարչութիւն, Տեսուչ Խորհուրդներ, ամէնքն ալ մասնակից են եղած զեղծումներուն՝ տիրած ապականութեան։

Պատրիարքարանի մէջ տիրող խառնակութիւնը աններեւակայելի է և հազիւ թէ Կաւափնաս մէջ նետեց խնդիրը, ահա՛ ամէն կողմէ աղաղակները բարձրացան, նորանոր զեղծումներ, գողութիւններ, կաշառակերութիւններ երեւան եկան։

Քննութիւններու իբր թէ ձեռնարկուած է, բայց այն դանդաղութիւնը, այն թուլութիւնը և անոյշ տեղը կապելու ջանքերը որոնք կը տեսնուին արդէն, շատ յոյս չեն ներշնչեր ձեռնարկուած քննութիւններուն մասին։

Պատրիարքարանը, եթէ չուզեր ընդմիշտ կորսնցնել իր բարոյական զօրութիւնն ու արժանապատուութիւնը, պէտք է անմիջապէս զարնէ և ուժով զարնէ։ Պէտք է, առանց դեդեւելու, շուտով խայտառակաբար դուրս նետէ հո՛ն որջացող աւազակները որչափ ալ հզօր պաշտպաններ ունենան անոնք, կամ որչափ ալ բարձր ըլլայ իրենց գրաւած դիրքը։

Պատրիարքը զեղծումներ գիտէ ու կը ծածկէ, Տնտեսական Խորհուրդը զեղծումներ գիտէ ու կը ծածկէ, Վարչութիւնը զեղծումներ գիտէ ու կը ծածկէ, կ՚ըսեն։ Ասիկա անհանդուրժելի է։

—Եթէ մաքրել հարկ ըլլայ, վերէն վար մաքրելու է, կ՚ըսէր Պատրիարքարանի աղտոտութիւններուն մօտէն տեղեակ անձնաւորութիւն մը, վեղարաւորէն բռնէ ամէնէն յետին բարապանը, ջօջ պաշտօնեայէն՝ մինչեւ օգնական գրագիրը։

Ու կատարուելիք գործին այդ ահագնութենէն կը սարսափէր։

Այդ, հանրային կարծիքը ահա՛ այդ վերէն վար մաքրագործումը կը պահանջէ այսօր։

Անընդունելի է հրաժարիլ մաքրելէ կոյանոց մը որ օդը կ՚ապականէ, առարկելով թէ հոն կուտակուած աղտոտութիւնը շատ մեծ է։

Եթէ հարկը կը պահանջէ, թո՛ղ ճամբուին Պատրիարքարանի բոլոր պաշտօնեաները, մեծէն ամէնէն փոքրը, և թո՛ղ հիմնապէս բարեկարգուի հայ ազգը ներկայացնող այդ պաշտօնատունը, որ ապականութեան որջ մը, գողերու բոյն մը դարձած է տարիներէ ի վեր, շնորհիւ իշխանութեան գլուխ գտնուողներու յոյլ ու թուլամորթ անտարբերութեան։

Ըստ մեզ լոկ Պատրիարքին ձեռքով ու Պատրիարքարանին մէջ բացուած քննութիւն մը բոլորովին անբաւական է և չկրնար յանգիլ ոեւէ արդիւնքի։

Հարկ է Ազգ. Ժողովի միջոցաւ լիազօր յանձնախումբ մը կազմել և անոր յանձնել անմիջական ու անողոք քննութիւն մը կատարելու գործը, իշխանութիւն տալով իրեն պաշտօնանկ ընելու բոլոր զեղծարար, կաշառակեր, անպարկեշտ պաշտօնեաները որոնք այսքան տարիէ ի վեր անարժանաբար ազգը կը շահագործեն։ Պէտք է նաեւ, խիստ քննութենէ մը ետքը, դուրս նետել բոլոր ծոյլերը, անկարողները, ապիկարները, որոնք աս ու ան վսեմաշուքին կամ ազնուաշուքին կռնակը ծեծելով, ասոր անոր քծնելով կամ խըպըլըկնալով, եկած մտած են Պատրիարքարան կոչուած այդ հոլանտական պանիրին մէջ, անձնդիւր փորերնին կըշտացնելու համար ազգին փարաներովը, առանց գոնէ տասը փարայի խեր ունենալու։

Եւ այդ յանձնախումբը որուն կազմութիւնը կը պահանջենք, պէտք է իր քննութիւնները կատարէ հրապարակաւ, լոյս արեւին, հանրային կարծիքի ու մամուլի անմիջական contrôleին տակ, որպէսզի թաքուն ազդեցութիւններէ չտարուի, շիլ միջամտութիւններէ չներշնչուի, ամօթալի իրաւախոհութիւններու չյանգի։

Այն ատեն միայն կարելի է արմատական դարման մը յուսալ։

Անշուշտ Ազգ. Ժողովի յառաջիկայ նիստին Պատրիարքարանի զեղծարար պաշտօնեաներու հարցը պիտի յուզուի։ Փոխանակ խնդիրը օրակարգ անցընելու, այսինքն զայն յաւիտենապէս թաղելու, թո՛ղ մեր երեսփոխանները, գոնէ մէկ անգամի մը համար, փորձեն գործ մը տեսնել ու առանց անվերջ ու անիմաստ վիճաբանութիւններու, մէկ անգամէն ընտրեն քննիչ յանձնախումբը, բացարձակ ու լիազօր իշխանութեամբ։

Ազգային արժանապատուութիւնը կը պահանջէ որ Պատրիարքարանը մաքրուի և կարելի եղածին չափ շուտով։

Ա՛լ ամենուն համբերութիւնը սպառած է։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՏԻԳՐԻՍԻ ԱՓԵՐԷՆ

Փոթորիկը կը պայթի.— «Ասուպ»ի մը անցքը՝... Հալլէի գիսաւորէն աւելի աղմկայարոյց.— Կրթականին հետ՝ կուսակցական.— Հրաժարականներու տարափը.— Կրթ. գործին ապագան։

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ 30 մայիս

Հրատապ հանգամանքը կրթ. գործին, զոր ծանուցած եմ նախորդիւս, ճգնաժամի վերածուած է այժմ։ Եւ տեսէ՛ք թէ ինչպէս։

Մայիսի առտու մը, ամսոյս 18 Թուակիր պրօշիւր մը կը ստանանք, Ասուպ անունով, փոքրադիր, խնամով պատրաստուած տետրակներու Ս. Թիւը, տէր Յակոբ Ղազիկեանի ստորագրութեամբ, անդամ տեղւոյս Ուսումն. Խորհրդոյ։ Հաճոյքով ձեռք կ՚առնենք զայն, խորհելով որ՝ անով՝ «փորձառութեան ձայն»ին անհրաժեշտ լրացուցիչն է որ պիտի ընծայուի «տեսականագէտ» եռանդուն երիտասարդութեան եռուզեռին։ Բայց զարմանքով աչքէ կ՚անցընենք զայն։ Նախ անհամբեր անձկութեամբ կը նայինք սկիզբն ու վերջը տետրին, իրազեկ ըլլալու համար մեկնակէտին ու նպատակին։ Առաջին տողերով. Ղազիկեան կը յայտնէ թէ՝ պարբերաթերթ մը չէ՛ Ասուպը այլ՝ «ի հարկին հրատարակելի» վերջանալով, ի դիմաց Ուսումն. Խորհրդոյ, կը շեշտէ թէ՝ «կարեւոր ծրագիրներ ունին կրթ. գործին համար, որոնց իրագործումը՝ կը կարօտի ժողովուրդի նիւթական և բարոյական աջակցութեան»։ Մինչեւ հոս՝ շատ լաւ. բայց դեռ ծայրն ենք ծրարոց. Մնացեալ 20-25 էջերուն մէջ է որ կը խառնայ փոթորիկը։ Ղազիկեան նախ կը պատասխանէ այն երկարատեւ յարձակումներուն, որոնց ենթարկուած է, ամիսներէ ի վեր, Ուսումն. Խորհուրդը, մանաւանդ իր իսկ անձը, Ցոլքերի մէջ։ Ցոլքեր կը բողոքէ թէ ըմբոստութեան ոգի՛ն խեղդել կ՚ուզուի՝ դպրոցին մէջ։ Ղազիկեան կը պատասխանէ թէ՝ կարգապահութիւնն անվթար պահել կ՚ուզուի։ Ապա, կը քննադատէ Նոր-Սերնդական վարդապետութիւնն, որուն տաճարանեան առաջ կը բերէ, արդէն ծանօթ ընթերցող հանրութեան, Վանայ վիվլուկներուն առթիւ. այդ աղանդը հոս ալ եկած է տարածուիլ, որուն հակազդել կ՚ուզէ Ղազիկեան։ Յետոյ, կը քննէ թէ «որո՛նք են նոր սերունդը գլխէ հանողները»։ և ամբողջութեամբ կ՚արտայայտէ Ցոլքերի մէջ երեւցած «ըմբոստուհին», այդ միա՛կ էջը, ուր առաջին ու վերջին անգամն ըլլալով, փառաբանուած է «Ազատ-Սէր»ը պատկերոտ ու հրապուրիչ նրբարուեստութեամբ?։ Վերջապէս կը յանգի կրթ. ընթացիկ խնդիրներու ամբողջութեան, ուր անխնայ կը հարուածէ թէ՛ Դաշնակցութիւնը, թէ՛ ուսուցչութիւնը, թէ՛ Ուսումն. Խորհրդոյ անդամներէն ոմանք, թէ՛ Առաջնորդը և թէ՛ իր գաղտնի կամ յայտնի բոլոր ընդդիմախօսները։

Ատոր վրայ էր որ փոթորիկը պայթեցաւ՝ յաջորդ օրն իսկ.— ընդհ. յուզում մը՝ հանրութեան մէջ, այս «յայտնութեանց» ժայթքումին ազդեցութեամբ, և բուռն բողոքներ՝ Դաշնակցութեան, Ցոլքերի վարչութեան և ուսուցչութեան կողմէն, որոնցմով շրջապատուեցաւ Ղազիկեան. բայց մերժեց անձամբ ներկայանալու և պաշտօնապէս բացատրութիւն տալու՝ Դաշնակց. հրաւէրը, պատրաստուելով երկրորդ «Ասուպ»ով մը պատասխանելու, յառաջիկային։

Այս պահուս, ամբողջ քաղաքիս հայութիւնն այս՝ կրթ.— կուսակցական փոթորիկին յառած է իր նայուածքը։ Կարծիքները զիրար կը խաչաձեւեն.— «Դաշնակցութիւնը ձեռք անցընել կ՚ուզէ վարժարանները...» — «Զքակուած՝ չէ կարելի շինել դպրոցները».— «Աստուած վերջը բարին ընէ» ,կ՚եզրակացնէ հաւատաւորը։ Ուսանողական վերջին շարժումներէն ի վեր, բարձրագոյն կարգերու ուսանողութեան մեծամասնութիւնը բացակայ է դպրոցէն. միւս կարգերն ալ կէս առ կէս պարպուած են գրեթէ, և կը շարունակեն պարպուիլ, Ասուպի փոթորիկներէն ետքը մանաւանդ։ Ուսումն. Խորհրդոյ ատենապետը հրաժարած է արդէն, ատենին. հրաժարականներու տարափը կը տեղայ, այս օրերս նաեւ ուսուցչական խումբին կողմէն։— Կատարեալ քայքայում մը ահա՛, և ա՛յնպիսի շրջանի մը մէջ, ուր մեծամեծ յոյսեր կը սնուցուէին՝ յառաջիկային համար, կարեւոր ձեռնարկներ կը սկզբնաւորէին, որոնց ամենէն հիմնականը՝ դպրոցական շէնքերու կառուցումը, գործնական ճամբուն մէջ մտած էր նոյն իսկ, թատերական ներկայացումներու և հանգանակութեանց արդիւնքով և արտասահման բնակողներէ յուսացուած օժանդակութեամբ։ Կառուցումին «տեղն ու դիրքը» որոշելն էր մնացորդ հարցը։ Մինչ ամէն ինչ կանգ առնելու վրայ այժմ, տեղի տալով անօրոշ իրադարձումներու ուր վարժարաններու ո՛չ միայն նիւթական շէնքին տեղն ու դիրքը, այլ և ուսումնականինն ալ անկայուն, կը քաշքշուի աջ ու ձախ, վեր ու վար, ծանօթ առակին նման։

⁂ Տէր Ղազիկեանի «Ասուպ»եան պայքարին մեծագոյն չմեղանքն է իր անկեղծութիւնը և մեծագոյն սխալը՝ չափազանց յանդուգն ընդհանրացումները։ Երկու խօսքով ամփոփենք։

— Ղազիկեան բուրժուա մը չէ՛. հասարակ կալուածատէր մը չէ՛, որուն շահերը վտանգուած ըլլային՝ նոր կարգերու հաստատումով, իր ձեռքին տակ հարիւրաւոր գործաւորներ բանեցնող դրամատէր մը կամ գործարանատէր մը ալ չէ՛, որուն ջիղերուն դպած ըլլային յեղափոխութեամբ յարուցուած ինքնագիտակցութեան խլրտումները։ Ղազիկեան, որու զարգացումն տէր, բարեկեցիկ պաշտօնեայ մըն է պարզապէս, և որով՝ լիովին անկախ նոյն իսկ ազգային ո՛ր և է կացութենէ։ Ուստի, ո՛ր և է շահ չունի այն պայքարին մէջ զոր կը մղէ. այլ կը մղէ այդ պայքարը, զի «այդպէս համոզուած է»։ Այս տեսակէտով, դատապարտելի չըլլալէ զատ, դրուատելի է նոյն իսկ։ Երանի՛ թէ, մեր մէջ, ամէ՛ն պայքարող նոյն անշահախնդիր անկեղծութիւնը փայլեցնէր...։

— Սխալը հո՛ն է որ՝ իր դատափետումները գիրար ընդհանրացնելու յանդուգն ժեստ մը ունի, որ բնաւ չի յարմարիր այսպիսի բարդ ու փափուկ խնդիրներու մէջ։ «Մէկ ջրով լուալ»ու այս վրէպը՝ մեր մէջ շատ սովորական է դժբախտաբար, և շատ ալ անհիմն։ Իսկապէս, անբնական է արդէն՝ վերէն վար պարսաւել ո՛ր և է դասակարգ կամ կուսակցութիւն։ Ամէնքն ալ իրենց մաքուր «բացառութիւն»ները կրնան ունենալ, գեթ։ Թող թէ յաճախ մաքուր մեծամասնութի՛ւնն իսկ կրողներ կան, այնպիսիներէն է Դաշնակցութիւնը, զոր օրինակ, որ զոհուելու չէ՛, փտած փոքրամասնութիւնը դատափետուած ատեն։ Կուսակցութեանց գոյութիւնը բնական բերում մըն է մեր մէջ. և չկայ կուսակցութիւն մը, դաշնակցական ըլլայ այն, Հնչակեան թէ Սահմ. Ռամկավար, որ «ազգամնաս» ծրագրի մը վրայ հիմնուած ըլլայ. այդպիսի մարմին մը իր գոյութեան մէջ իսկ պիտի կրէր վաղահաս մահուան ժահրը։ Ժողովուրդը նախապաշարուելու չէ՛ բնաւ այս մասին։ Եղածը սա՛ է, որ մակաբոյծներ սպրդած են մեր կուսակցութեանց շարքերուն մէջ. փտութիւններ, անխիղճ շահագործողներ, որոնք եթէ չմաքրագործուին, կրնան նորօրինակ Արշակաւանի մը վերածել, հետզհետէ, այս կամ այն կուսակցութիւնը։ Եւ մաքրագործումի պէտքը, իրե՛նք, լրջամիտ կուսակցականնե՛րն իսկ խոստովանած են յաճախ։ Քննադատին պարտքն է ուղղակի այդ փտած մասե՛րը մատնանշել, ինչպէս վիրաբոյժը՝ նշդրակը կամ դանակը մօտեցնել ուղղակի վէրքի՛ն, փոխանակ զայն մխելու վիրաւորին սիրտը, որ կրնայ շատ առողջ ըլլալ...։ Ղազիկեանի՝ անկեղծօրէն անշահախնդիր պայքարը, ա՛յս ուղղութեամբ, բնաւ քինախնդրութիւններ չպիտի յարուցանէր իր դէմ, այլ նոյն իսկ շնորհակալիք։ Ուստի փափաքելի է որ յաջորդելիք «Ասուպ»ներն այս գծով ընթանան։

⁂ Կրթ. ազգ. գործը ճգնաժամի մէջ է, բոլոր այս հակամարտ հոսանքներէն տարուբեր։ Բարձրացումի, կրթական բարգաւաճումի շատ մօտաւոր յոյսերուն մէջ, փակագիծ մըն է այս, որ կը հեռացնէ ապագան, բայց չանհետացներ բնաւ։ Ժողովուրդը կրթ. ճաշակն առած է. խալիֆայականին վերադարձն անհնար է, կը կրկնե՛նք ասիկա։ Տիգրանակերտ՝ հեռաւոր բայց փայլուն ապագայ մը ունի կրթապէս. ատոր սաղմերը կը կրէ իր մէջ,— Նիւթական կարելիութիւններ, ուշիմութիւն և եռանդ, որոնք պիտի բեղմնաւորեն թափուած կրթական սերմերը, ապագայի մը մէջ, որ՝ ներկայ պայմաններու բերումով՝ կը հեռանայ դժբախտաբար։ Երանի՛ անոնց, որ պիտի գործեն ա՛յն ատեն, այս կրթական յուսալից յարկերուն տակ։

ԼԵՒՈՆ ՍՐԱՊԵԱՆ

ԱԶԱՏ ԽՕՍՔԻ ԲԱԺԻՆ

ՆԱՄԱԿ „ԱՐԵՒԵԼՔ”Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Յարգելի խմբագիր,

Խնդրեմ տեղ շնորհէիք պատւական թերթիդ մէջ հետեւեալ գրութեանս։

«Արզուեան խմբակի» ատենապետ Գ. Սեւ-Հողերցեան խմբակի Առաւօտ օրգանի 198 թւի մէջ մի հայհոյագրով աշխատում է պարզերես դուրս գալ արզուականների դէմ, որ իբր թէ ինքը Հ. Հրատարակչական ժողովի մէջ խօսքը յետ չէ առել։

Մենք Արեւելքի (7339 թ.)ի մէջ գրել ենք և այժմ եւս նորից հաստատում ենք, որ ժողովականների յուզման, նախատինքի և թուքի տակ Սեւ-Հողերցին յետ առաւ իր խօսքը, հետեւաբար իրենց ոճրագործ և աւազակ լինելը հաստատութեան առջեւ խոստովանեց ու դաւանեց։ Իմ այս ասածիս ողջ ժողովականները ունիմ վկայ։

Սեւ-Հողերցին զղջացած իր անմեղ խոստովանութիւնից, իրողութիւնը այսպէս է ներկայացնում. «...ժողովը կը պարտաւորեցնէր մեզ յետ առնել մեր խօսքը. մենք բուռն կերպով պնդեցինք, մինչեւ որ ատենապետը միջամտելով յայտարարեց թէ «Տ. Արփիարեան ատանկ խօսք մը ըսած չէ, չի լսեցինք, հետեւաբար միջադէպը չեղեալ կը համարիմ», այս յայտարարութեան վրայ, մենք ալ մեր պնդումը դադրեցուցինք»։

Ո՛րքան խօսք, ա՛յնքան էլ սուտ, և սա բնական է. չէ՞ որ ասողը «Արզուեան խմբակի» ոճրագործութեան դասատուն է։

Սուտ է, որովհետեւ

1. Ժողովականներն էին, որ ատենապետի հետ միացած պահանջեցին խօսքերդ յետ առնէք և ոչ թէ դուք էիք պահանջողը։

2. Դուք բնաւ բուռն կերպով չպնդեցիք, այլ ապուշի նման կանգնած էիք ժողովականների դատաւճռի առջեւ, որպէս ոճրագործ աւազակը դատաւորի առջեւ։

3. Ատենապետը ոչ թէ ձեր բուռն պնդման վրայ միջադէպը փակուած համարեց, այլ խօսքերդ յետ առնելուց յետոյ։

4. Ատենապետի յայտարարութեան վրայ, դուք ոչ թէ պնդումը դադրեցուցիք, այլ խօսքերդ յետ առիք, այսինքն աւազակի և ոճրագործի ժողովածու լինելուդ դաւանեցիք։

Որքան սուտութիւն կայ յօդուածի պատմական մասի մէջ, այնքան էլ անմտութիւն նրա հայհոյականի մէջ։ Օրինակ. յօդուածը ասում է. «Ինքզինքը երկարամեայ գործիչ կը հռչակէ և դեռ այս նոր միջադէպին ցնցումէն կ՚արթննայ և կը համոզուի մեր ոճրագործ ըլլալուն վրայ»։

Բայց, պարոն, ո՞վ է ասում, որ ես նոր եմ համոզւած ձեր ոճրագործ լինելուն վրայ։ Սխալւում է՛ք, վաղուց գիտեմ, և ես էի որ Թիֆլիսում, Ա. Արփիարեանի նահատակման հեռագրալուրն առնելուս պէս, գրագէտների, իրաւաբանների, բժիշկների և Թիֆլիսի բոլոր մտաւորականների հետ արտասահմանի հայ և օտար

„ԱՐԵՒԵԼՔ”Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (53)

ԱՄԻՐԱՅԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

(ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ԳՐՈՒԱԳՆԵՐ)

Գրեց՝ ԵՐՈՒԽԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԵՐԺՈՒԱԾ ՍԷՐ

Ա.

Երբ այսպէս աղէկ մը ըմբոշխնեց իր սիրոյն այդ պերճախօս, ազդու, պաղատագին, լալկան արտայայտութիւնը, զանիկա Սօֆիին ձեռքը հասցնելու միջոցներուն վրայ խորհեցաւ։ Այս մասին երկար չեղաւ իր վարանքը։ Իրիկուն մը, աղջկան մէկ հեռացումէն օգտուելով, նամակը տարաւ ձգեց փայտէ ցածուկ աթոռակին վրայ, ուր միշտ կը նստէր Սօֆի։ Ու ինք հեռացաւ գնաց, խենդի մը պէս, քայլամոլոր և դողդղահար...

Ու յանկարծ կեանքը փոխուեցաւ տանը և պարտէզին մէջ։ Զարդարուած, խընամուած, գուրգուրացուած ածուները լքուեցան, ծաղիկները իրենց բախտին ձգուեցան։ Ծածուկ նստարանը ա՛լ որբ մնաց. ածուի մը քով շրջած կ՚իյնար ցընցուղը, ժանգոտած և պարապ. հողասանարը ծառի մը կրթնած կը կենար, անշարժ։ Ծաղիկները, ծղօտնուն վրայ, ցօրեկուան արեւէն տաքցած և ծարաւ, կարծես ջուր կը մուրային։ Այս լուռ աղերսին ունկընդրող չկար։ Անակնկալ լքումը որ հոն կը տիրէր, սրտաճմլիկ բան մը ունէր իր մէջ։ Գեղջուկ, պարզ և գրաւիչ պատկերը իր կենդանութենէն և գոյնէն զրկուեր, սգալի երեւոյթ մըն էր առեր։ Մա՛հը պտըտած էր հոն, կեանքերը խլելով։

Ո՛չ։ Թուղթի աղէտաւոր, լալկան, պաղատալից կտոր մը, սրտի մը արիւնին ու արցունքին մէջը թաթխուած, ձեռքէ մը ուրիշ ձեռք անցեր էր։ Ու պարտէզը, ու ածուները, ու ծաղիկները, ու ցնցուղը, հողասանարը, փայտէ ցած աթոռակը կը մընային անտէրունչ, սրտաճմլիկ լքումի մը մէջ։

Սօֆի դուրս չէր ելլար իր սենեակէն, վասն զի կարդացեր էր իրեն ուղղուած սիրոյ այդ անակնկալ և ջղայնոտ յայտարարութիւնը։ Պատուհանին առջեւը նըստած, գունատ և դողահար, իր մեղրամոմէ մատները բռուշի մը մեքենական շարժումներուն մէջ չարչարելով, աչքը սեւեռուն և խաժոռ, կը մտածէր։ Ասիկա՛ էր իր փնտռածը, թուղթի այդ ողորմելի, ցաւագին կտորը։ Հապա ո՞ւր կը մնային իր ոսկեղէն երազները որոնք իր անրջոտ կեանքին անուրջը կը կազմէին։ Ինչ հարուած՝ անամօթ, վերացական աղջկնութեան մը փայփայած գգուած խորոտ ծըրագիրներուն։ Սէ՛ր. ու ատա՛նկ սէր. մուրացկան, աղքատ, վատուժ սէր։ Եւ ինք որ, իր երազներուն բարձունքէն, իր հրապոյրներուն գիտակից հպարտութեան վերէն տեսակ մը արհամարհանք նետեր էր՝ իրենց պզտիկ, խենդուկ, տռամբակ սէրերովը զինք հետապնդող պատանիներուն երեսին, անգոսնելով անոնց հրաւիրող տահակութիւնները ու կըքոտ աղաչանքները։ Ու հիմակ, նորէն, այդ սէրերուն ամէնէն աննշանին, ամէնէն ողորմելիին, ամէնէն արգահատելիին ենթարկուէր։

Իր երեւակայութեան բորբոքումին մէջ, մէկէնիմէկ, ծագող արշալոյսի մը փողփողումովը, կը բացուէր ամիրային խաղաղ ու մաքուր ապարանքը։ Տօքթորին բարձր, հմայքոտ, առինքնող, ազնուական սիլուէթը կերեւնար, աչուըներուն զօրովալից ու հրայրքոտ վառքովը։ Անոր փարումը իրեն, անոր հեւքը, անոր ջերմ գուրգուրանքը։ Ինչ գինովութիւն։ Ա՛ս չէ՛ր պերճ, շքեղ, սնուցանող, երջանկացնող սէրը։ Համբիկ ի՛նչ հմայքով կրնար պարուրած ըլլալ իր հոգին ու իր միտքը, մանկութենէն մինչեւ այդ օրը։ Դեռ մինչեւ հիմակ կը յիշէր անոր բոպիկ դպրոց երթալը, պատռտած հագուստներով, գլուխը բաց, խեղճ, աղքատ։ Շատ տափակ անօրոշ, սահմանափակ զգացում մը տածեր էր միշտ անոր համար։ Ընկերոջ տարտամ համակրութիւն մը որ ժամանակին հետ կը կազմուէր և անոր հետ ալ կը կորսուէր։

Հիմա մանիֆաթուրաճիի այդ աշկերտը խենդութեան տագնապի մը մէջ՝ դէպ ի իր սէրը կ՚ուզէր մագլցիլ, սիրոյ բարձրութիւններուն վրայ կանգնիլ։ Այդ անհնարին տիրապետումին համար, սիրոյ խենդ ողբ մը կը կարդար ան իրեն ծիծաղելի բացատրութիւններով, խակ ու անճարակ լեզուանիութեամբ մը որ իր զգայուն աղջիկի սրտին բա՛ն մը չէր ըսեր։ Զինք երջանկացնելու խոստումներ, ապուշ ու ննդամիտ հեռապատկերներու ցուցադրումով մը։

Հետզհետէ, կացութեան աւելի հանդարտ ուսումնասիրութեամբ մը, հատուկտոր, ինքնին աննշան դէպքերու զօդումով մը, Սօֆի կը յաջողէր ամբողջ վիճակ մը պարզել։ Տղուն նայուածքները, շարժումները, վերջին մէկ քանի ամիսները՝ իրեն հանդէպ անոր վերաբերումին տարօրինակութիւնը, անոր անսովոր փութկոտութիւնը իրեն հաճոյանալու, և մանաւանդ անոր այն խօսքը թէ «պարտէզը իրեն համար զարդարեր էր», հիմա կը լայննար, կը լուսաւորուէր, հոգիի մը ամբողջ տրամադրութիւնը ցոլացնելով։ Ուրեմն այդ ապարդիւն, տըխմար սէրն էր որ մղած էր զանիկա այդ բոլոր գեղեցիկ բայց ունայն աշխատանքին, պարտէզին ածուները, ծաղիկները, ամբողջ ակնապարար յարդարանքը այդ զսպուած, ծամծմուած, երկչոտ, ապիկար սիրոյն արգասիքն էին. ու ինք, Սօֆի, առանց ուզելու, անգիտակցօրէն, ատոնք առաջ բերեր էր, արծարծելով, հուր, հեւք տալով այդ մեղաւոր ու չփոխարինուած զգացումին։

Անակնկալի և օտանելութեան տասջին տենդոտ ու վայրագ ժեսդի մը մէջ, Սօֆի պատռտեր էր սիրատոմսը, զայն երկու հեղ խորունկ ուշադրութեամբ մը կարդալէ և անոր անհաւատալի իմաստը վերլուծել, հասկնալ ջանալէ յետոյ։ Թուղթին բեկորները ցիրուցան անյայտ եղած էին պարտէզին մէջ։ Բայց անոր քանի մը հատուածները աղջկան մտքին մէջ յամառօրէն գամուած կը մնային։ Արցունքոտ պաղատանքի տողեր էին անոնք, աղերսարկու հառաչանքը վախկոտ ու թանկագին սիրոյ, միամիտ գեղագոյն կոծը չյուսացուած երջանկութեան։

«Սօֆիս, մի՛ մերժեր զիս և սէրս, վասնզի պիտի մեռնէի ատկէ. և դուն պիտի զրկուէիր այդ սէրէն, ու պիտի դժբախտ, թշուառ ըլլայիր, վասնզի այդ սէրը միայն պիտի կարող ըլլայ քու երջանկութիւնդ ապահովել. քու կեանքիդ սիրոյն՝ իմ սէրս մի՛ մերժեր...»

Նամակին մէկ ուրիշ հատուածը սլաքի մը պէս մխուած կը մնար իր ըղեղին մէջ, հակառակ որ ինք վանել նետել ուզեր զայն.

«Մի՛ խաբուիր, մի՛ շլանար սուտ սէրերէն, որ այնքան շատ են և որ կեանքերը կը սպաննեն միայն. սուտ սէրերը աւելի վտանգաւոր են քան ամէնէն բացայայտ ու խորունկ ատելութիւնները... հաւատա՛ այս ճշմարտութեան, Սօ՛ֆի...»

(Շարունակելի)

Թերթերի միջոցով ձեզ նողկանքի, զզուանքի և Թուքի տարափ ուղարկեցի։

Սակայն միթէ դուք ամաչելու ընդունակութիւնը ունի՞ք։

Ձեր սեւ յօդուածի մէջ շատ էք ծիրում «անծանօթ մը», «աչա անծանօթ Փարամազ» մինչեւ կրկնել։ Բայց ասացէք, պարոն, եթէ ձեզ անծանօթ եմ, Սագունուն իր ընկերների հետ սպանելուց յետոյ, երբ վճռել էիք բոլոր Հնչակեաններին կոտորել, ինչպէս էր որ վաթսուն Հնչակեանների մէջ բարեհաճել էիք ինձ չորրորդ տեղը նշանակել։

Ո՛չ, պարոն, մենք իրար շատ լաւ ենք ճանաչում, այնպէս որ եթէ Հայ Հրատարակչական ժողովում դուք ձեր օճրագործ և աւազակ լինելը չյայտարարէիք էլ, դարձեալ ես վաղուց, շատ վաղուց գիտէի որ դուք Մեծ-Ոճրագործների, Մեծ-Աւազակների մի խմբակ էք, որ յեղափոխութեան դիմակի տակ հայ ժողովրդի արիւնն էք ծծում։ Այլապէս ցոյց տուէ՛ք ինձ ձեր յեղափոխական արարքներից գէթ մի փոքրիկ նմոյշ։ Թաւշանճեանների նման անմեղ նահատակների արիւնաներկ դրամները անբարոյականութեան անհրում ուտել —ահա ձեր միակ կոչումը։

Վերջացնելով խօսքս ասում եմ. որքան կը ցանկանաք հայհոյեցէք, պարոններ, որովհետեւ անբարոյականի, ընկածի միակ զէնքը դա է, սակայն այդ հայհոյանքներով չէք կարող ձեր խղճութիւնը ծածկել, որովհետեւ Ռումանիայի տէրտէրի հետ չէ ձեր գործը և ոչ էլ խեղճ ու կրակ Մեծ Նոր գիւղացիների։

Վստահ եմ, որ Պոլսի մտաւորականութիւնը՝ համեմատութեան դնելով Հայոց Հրատարակչական ժողովում ձեր ասածները և ձեր օրգանի մէջ գրածները, ձեր անուան վրայ կ'աւելացնի և ստախօս մակդիրը։ Բայց իրօք, միթէ դուք ամաչելու ընդունակութիւնը ունի՞ք...

ՓԱՐԱՄԱԶ

Կ. Պոլիս, 16 յունիս 1910

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ

ՊՈՅՔՕԹԸ

Կրետէի Ազգ. Ժողովին մօտալուտ բացման առթիւ արտաքին գործոց Նախարարութիւնը պաշտպան տէրութեանց մօտ գտնուող օսմ. դեսպանները հրաւիրած է տէրութեանց ուշադրութիւնը հրաւիրելու այդ մասին։ Բայց ինչպէս կ'երեւայ Աթէնքի օսմ. դեսպանատունէն հասած վերջին հեռագրէ մը, Ազգ. Ժողովին գումարման Թուականը յետաձգուած է կրետական պետերու միջեւ տիրող անհամաձայնութեան հետեւանքով։

⁂ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպանը և Գերմանիոյ դեսպանատան գործակատարը, առջի օր, Բ. Դրան մէջ եպարքոսին հետ տեսակցեցան կրետական խնդրին վրայ։ Երկու տէրութեանց ներկայացուցիչները յայտարարեցին թէ իրենց կառավարութիւնները տրամադիր են այն բանակցութեանց մասնակցելու, որոնք պաշտպան տէրութիւններու միջեւ պիտի կատարուին՝ Կրետէի խնդիրը վերջնապէս լուծելու համար, պայմանաւ որ օսմ. վեհապետական իրաւունքները և օսմ. կայսրութեան շահերը պաշտպանուին։ Հաքքը փաշա շնորհակալութիւն յայտնեց այդ յայտարարութեանց համար։

⁂ Աթէնքէն հասած հեռագրի մը նայելով, հակառակ հելլէն մամուլին և ժողովուրդին սպասումին, Հանիայէն քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կրետէի Ազգ. Ժողովը ութը օր յետաձգուած է, բան մը որուն բնաւ չէր սպասուեր։ Կ'ըսուի թէ կղզիին առժամեայ կառավարութեան անդամները համամիտ չեն իսլամ երեսփոխաններու ընդունելութեան և թէ Պ. Վէնիզէլոսի կուսակցութիւնը պայմանաժամ մը խնդրած է՝ տարակարծիքները համոզելու համար։ Պ. Վէնիզէլոս գիտել տուած է որ վնասակար է պաշտպան տէրութեանց փափաքին հակառակիլ։ Ուրիշ հեռագրի մը համաձայն, այդ յապաղումը կը վերագրուի Պ. Վէնիզէլոսի հիւանդութեան կրկնումին, որ բարուքման ճամբուն մէջ կը մտնէ։

⁂ Աթէնքէն հասած լուրերու համաձայն, հելլէն կառավարութիւնը կ'ուզէ իր ընթացքը փոխել հանդէպ Թուրքիոյ, պոյքօթը սուր հանգամանք մը ստացած ըլլալուն համար։ Աթէնքի դահլիճը ալ եւս չի հիմնուիր օսմ. կառավարութեան տուած հաւաստիքներուն և իր ներկայացուցիչին կրկնակի դիմումներուն վրայ. Անիկա որոշած է տէրութեանց մօտ բողոքել, յայտարարելով թէ պատասխանատու չի կրնար ըլլալ առաջ գալիք հետեւանքներու մասին։ Հելլէն կառավարութիւնը ծանուցագիր մը յղելով պաշտպան տէրութեանց, պատահած դէպքերը պարզելէ յետոյ, որոնց արդիւնքը եղած է Հելլէններուն կրած հալածանքը Թուրքիոյ մէջ, տէրութեանց ուշադրութիւնը պիտի հրաւիրէ երկրորդ վիճակին և հետեւանքներուն վրայ։ Ծանուցագրին մէջ նկարագրուած պիտի ըլլայ Յունաստանի հանրային կարծիքին գրգռումը, որ գոհացում կ'ուզէ Հելլէններուն դէմ գործուած արարքներուն համար։ Եթէ այդ ծանուցագիրը ո և է ազդեցութիւն չունենայ, հաւանաբար հելլէն կառավարութիւնը երկրորդ ծանուցագիր մը պիտի յղէ, աւելի «զդու» ոճով, ամէն պատասխանատուութենէ և միջազգային յանձնառութենէ զերծ կացուցանելու համար ինքզինքը։

⁂ Նախորդ եպարքոս Հիլմի փաշա Իգտամի մէջ հետեւեալը կը գրէ կրետական խնդրին վրայ. «Գերագոյն իրաւունքներ» բացատրութիւնը տակաւին հնարուած չէր, երբ Հիլմի փաշայի դահլիճը իշխանութեան գլուխ կը գտնուէր։ Ան գործածուեցաւ և կրկնուեցաւ այն բոլոր ծանուցագիրներուն մէջ, որոնք Բ. Դրան ղրկուեցան, կղզին իբր աւանդ ընդունելէն, այսինքն 1898էն ի վեր։ Ո՛չ Բ. Դուռը և ոչ արտաքին գործոց Նախարարութիւնը չէին բողոքած այս բանին դէմ, հին ռէժիմի օրով։ Հիլմի փաշայի դահլիճը այն բոլոր ծանուցագիրներուն մէջ, որոնք Կրետէի կը պատկանին, միշտ գործածած է «Վեհապետական իրաւունքներ» բացատրութիւնը, և բողոքած՝ «Գերագոյն իրաւունքներ» յորջորջումին դէմ։ Չեմ ուզեր վիճաբանութեան տակ դնել այն տարբերութիւնը որ կայ երկու բացատրութեանց միջեւ, և քննել որ տէրութիւնները առաջինը գործածելով գաղտնի նպատակ մը կը հետապնդեն։ Կ'ուզեմ հաստատել պարզապէս թէ «Գերագոյն իրաւունքներ» բացատրութիւնը չէր դարձնուած Հիլմի փաշայի դահլիճին օրով և թէ այս վերջինը բնաւ չթերացաւ իմացնելու տէրութեանց թէ «Վեհապետական իրաւունքներ»ու իմաստը կուտայ։ Ինչո՞ւ համար կը մոռնաք թէ Անգլիոյ Խորհրդարանին մէջ, յուլիսին արտասանած իր ճառով Սըր Էտուըրտ Կրէյ «Գերագոյն իրաւունքներ» բառաձեւը թողլով ըսած է. «Տէրութիւնները պարտաւոր են պահել Թուրքիոյ վեհապետական իրաւունքները, և Կրետէի մէջ status quo-ին ո և է մէկ փոփոխումը միայն ուղղակի համաձայնութեամբ մը պիտի ընդունուի Կրետացիներուն և Թուրքերուն միջեւ»։

⁂ Պոյքօթը միշտ կը շարունակուի մայրաքաղաքիս ու գաւառներուն մէջ։ Առջի իրիկուն պոյքօթի յանձնախումբէն քանի մը հոգի, ընկերակցութեամբ բեռնակիրներու, յաճախորդներուն Թոյլ չէին տար գնումներ կատարելու Պաղչէ Գարու հաստատուած յոյն ծխավաճառէ մը, առարկելով թէ հելլէնահպատակ էր ան։ Խանութպանը ի զուր ցոյց կուտար իր օսմ. թէզքերէն։ Բայց պոյքօթ ընողները ականջ չէին կախեր։ Ի վերջոյ խանութպանը ոստիկանութեան քօմիսէրին դիմելով ցոյց տուաւ իր օսմ. թէզքերէն։ Ոստիկանութիւնը ազդարարեց բեռնակիրներուն՝ հեռանալ խանութին առջեւէն։ Այդ միջոցին հետաքրքիրներու բազմութիւն մը խռնուեցաւ խանութին առջեւ։ Մեծ մասը Յոյներ էին որոնք ծխախոտ և ուրիշ բաներ կը գնէին, իբր բողոք բեռնակիրներու արգելքին դէմ։ Տասը վայրկեանի մէջ՝ խանութպանը 200 ղրուշի առեւտուր ըրաւ։

⁂ Բեռնակիր մը, առջի օր, Մեթաքսա քօնեակի սնտուկ մը կը տանէր կամուրջին վրայէն, ուղեկցութեամբ երկու գլխարկաւորներու։ Այդ միջոցին Թուրք էֆէնտի մը մօտենալով՝ ազդարարեց բեռնակիրին չփոխադրել այդ սնտուկը։ Հանկէ անցնող սպայ մը միջամտելով՝ այդ Թուրքին օձիքէն բռնեց և պահականոց առաջնորդեց զայն։ Ներկայ գտնուող քանի մը Յոյներ ծափահարեցին զայն, երբ ան դուրս կ'ելլէր պահականոցէն։

⁂ Սելանիկի մէջ մեծ խստութեամբ առաջ կը տարուի պոյքօթը։ Գիշեր ատեն հելլէնական և յունական վաճառատանց վրայ խոշոր գրերով «պոյքօթ» բառը կը նշանակուի։ Յոյն խանութպաններէն ոմանք պոյքօթի կ'ենթարկուին, որոնք յանձնախումբին կողմէ վկայագիր չեն ստացած։ Ոստիկանութիւնը չմիջամտեր բնաւ։ Կ'ըսուի թէ հելլէն վաճառականները իրենց յանձնարարութիւնները ետ պիտի առնեն և վճարումին պիտի դադրեցնեն։ Պոյքօթի պետ Քէրիմ աղա կառավարչական պաշտօնատուն կ'երթայ՝ պոյքօթին վրայ խորհրդակցելու համար պաշտօնատարներուն հետ։ Քէրիմ աղայի առաջնորդութեամբ կարգ մը Թուրքեր յոյն Քեպապճիի մը խանութին վրայ յարձակած ու ամէն ինչ տակնուվրայ ըրած են, կերակուրները ու ամանները դուրս նետելով։ Խանութին տէրը ամերիկեան հպատակ ըլլալով՝ ամերիկեան հիւպատոսը միջամտած է, պահանջելով որ յանցաւորները պատժուին և վնասի հատուցում ըլլայ։

⁂ Սքիւպի մէջ ալ պոյքօթ հռչակուած է։ Բնակիչներուն ուղղուած յայտարարութիւններով հրաւէր կը կարդացուի առեւտուր չընել Հելլէններէն։

⁂ Պոյքօթային յանձնախումբին կողմէ հետեւեալը ղրկուած է Դաշինքին.— «Հայրենիքը բոլոր Օսմանցիներուն է, բայց երբեմն մեր հայ հայրենակիցներուն հելլէնացւոց հետ առեւտուր ընելը դժբաղդաբար կը տեսնուի. կոչում կընենք մեր հայ հայրենակիցներուն վերջ մը տալ այս անպատեհ յարաբերութիւններուն»։

⁂ Դարձեալ Դաշինքին մէջ կը կարդանք. «Շաբաթ օր, կէսօրէն առաջ տեղական կառավարութիւնը կ'որոշէ նոյն իրիկունը ըստ Թրքաց ժամը 1ին գոցել տալ քաղաքին ու արուարձանաց բոլոր գինետունները, օճարանները, գարեջրատունները և ուրիշ այս կարգի հաստատութիւններ. բայց այս որոշումէն ո՛չ ոք լուր ունի ժողովուրդին մէջ, և ո՛չ լրագիրները, ո՛չ ալ մունետիկները այդօրինակ որոշում մը տրուած ըլլալը կը ծանուցանեն հասարակութեան։ Եւ ահա՛, իրիկուան ժամը 1ին (9ին) ոստիկանական պաշտօնեաները կը սկսին ամէն կողմ գործադրել իրենց տրուած հրամանը և գինետունները ու օճարանները գոցել տալ. ասոր վրայ թէ խանութի տէրերը և թէ յաճախորդները, բոլորովին անտեղեակ ու անպատրաստ կառավարական որոշումին, յանկարծակիի կուգան և մօտալուտ վտանգի մը կարելիութենէն անհարեկ՝ խուճապ մըն է կ'ելլէ ամէն կողմ. ա՛լ վազող վազողի, պոռացող կանչողի։ Միեւնոյն խուճապը նաև արուարձաններուն մէջ, մանաւանդ Գօգարեալը, ուր օճարաններու փակման հրամանը նոյն յանկարծական եղանակաւ գործադրուելուն հետեւանքով՝ օճարաններու լոյսերը մէկէն ի մէկ կը մարին օճարանպետերու կողմէ, երկսեռ յաճախորդներուն մէջ պանական երկիւղ մըն է կը տիրէ, կնոջական լացի և օգնութեան աղաղակներ կը լեցուին և մութին մէջ աննկարագրելի խուճապի մը մատնուած և ինքզինքին ազատելու տագնապով, զիրար հրելով հրմշտկելով՝ դուրս կը վազեն ու մօտակայ տուները, մանաւանդ Կէօզթէփէի Թրամվայներու ընկերութեան անօրէն Հարենց Յակոբ էֆ.ի տունը ու Թրամվայի կառքերուն hangar-ին մէջ ապաստան կը փնտռեն. մէկ քանի վայրկեանէն կը հասկցուի թէ եղածը ոչինչ է, այսինքն «բազում աղմուկ վասն ոչնչի», և ամէն մարդիկ հանգիստ ու անվտանգ իրենց տան ճամբան կը բռնեն։»

ՅՈՒՆԱՑ ԲՈՂՈՔԸ

Յունաց պատրիարքարանի Խառն Ժողովը, առջի օր, լիագումար և արտասովոր նիստ գումարեց՝ Մակեդոնիոյ վիճելի եկեղեցիներու մասին քուէարկուած օրէնքին վրայ խորհրդակցելու համար։ Տ. Եօաքիմ պատրիարք իր դիմումներուն արդիւնքը պարզելէ յետոյ, խորհրդակցութիւն կատարուեցաւ թէ ի՛նչ միջոցներու պէտք էր դիմել՝ օրթոտոքս Եկեղեցիին և յոյն Ազգին իրաւունքները պահպանելու համար։ Միաձայնութեամբ որոշուեցաւ Սուլթանին հեռագիր մը ուղղել, որով պատրիարքը Ն. Վեհափառութենէն պիտի խնդրէ՝ քուէարկուած օրէնքը չվաւերացնել։ Այդ հեռագիրը իսկոյն խմբագրուեցաւ։ Ահաւասիկ հեռագիրը. «Յանուն պատրիարքարանի Խառն Ժողովին և ամբողջ օրթոտոքս ազգին, իմ ջերմագին աղերսանքս կը կրկնեմ Ձեր Վեհափառութեան, որպէս զի իր բարեացակամութեամբ չվաւերացնէ երկու օրէնսդիր ժողովներուն կողմէ աճապարանքով քուէարկուած օրէնքը ի մասին Մակեդոնիոյ վիճելի եկեղեցիներուն։ Այդ օրէնքը կը վնասէ օրթոտոքս Եկեղեցիին և ամբողջ Ազգին այն իրաւունքներուն, զորս Ձեր մեծազօր նախահայրերը շնորհած են և Սահմանադրութիւնը ճանչցած է։ Ձեր Վեհափառութեան կը մատուցանենք Թագրիր մը, որուն մէջ մանրամասնօրէն պարզուած է մեր իրաւունքներուն պաշտպանութիւնը։» Յետոյ չորս ժողովականներու պաշտօն յանձնուեցաւ բողոքի Թագրիրը խմբագրելու և պալատ յանձնելու։

⁂ Զրոյց կը շրջի թէ Տ. Եօաքիմ պատրիարքը, Սինոդը և Խառն Ժողովը պիտի հրաժարին, եթէ երբեք ապարդիւն մնայ Սուլթանին ըլլալիք դիմումը։

⁂ Գաւառներէն բողոքի հեռագիրներ կը հասնին Մակեդոնիոյ վիճելի եկեղեցիներու նոր օրէնքին դէմ։ Մակեդոնիոյ մէջ բողոքի միթինկներ կը սարքուին։ Մայրաքաղաքիս մէջ ալ միթինկ մը պիտի գումարուի։

⁂ Երեսփոխան Գօզմիտի և Վամվաքաս էֆ.ները իրենց կողմէ հետեւեալ հեռագիրը ուղղած են Սուլթանին. «Իսլամութեան հաստատուելէն ի վեր, ամէն ժամանակ, աշխարհակալուած երկիրներու մէջ եկեղեցի, վարժարան, գերեզմանատուն և այլ այս կարգի բոլոր նուիրական հաստատութիւններ ամէն ոտնձգութենէ ու միջամտութենէ զերծ պահուած են, համաձայն վաւերաթուղթերու զորս իրենց իսկ ձեռքովը ստորագրած են փառաւոր Մարգարէն և Էօմէր-էլ-Խաթթապ Խալիֆան, ինչպէս նաև Սուլթաններու կողմէ յոյն ազգին պատրիարքներուն, եպիսկոպոսներուն և հոգեւոր պետերուն անունով տրուած պերաթներուն համաձայն։ Աւելի եւս, այսինքն օսմ. մեծազօր Կայսրութեան հիմնարկութենէն ետքը, այս նուիրական հրամանը յարգուեցաւ վեհաշուք Սուլթաններու և անոնց կառավարութիւններուն կողմէ։ Ի հնուց ճանչցուած այս ընդհանուր կանոնը հաստատուեցաւ և Կ. Պոլսոյ Յունաց Պատրիարքին իբրմէկ առանձնաշնորհում մը նկատուեցաւ։ (Այստեղ բացատրուած են պատրիարքական իրաւունքներն ու առանձնաշնորհումները։) Երեսփ. Ժողովին ու Ծերակոյտին կողմէ քուէարկուած և Ձերդ Կ. Վեհափառութեան վաւերացման ենթարկուած օրէնքը Րումէլիի եկեղեցիներուն, վարժարաններուն և գերեզմանատանց վրայ Պուլկար Էկզարքութեան յափշտակող ձգտումները կ'ընդունի, որով ո՛չ միայն կ'անտեսուի Մուհամմէտ Մարգարէին հրամանը, այլ նաև կը ջնջուի կայս. Ֆէրմաններու հեղինակութիւնը և կը բռնաբարուի առանձնաշնորհումներու մեծ մասը և եկեղեցիներու, վարժարաններու և գերեզմանոցներու վրայ սեփականութեան իրաւունքը։ Սակայն քանի որ այսքան անարդար և Ձեր մեծազօր նախորդներու Ֆէրմաններուն, Սահմանադրութեան օրէնքին, գոյութիւն ունեցող ու գործադրութեան մէջ եղող օրէնքներուն հակառակ օրէնք մը ընդունուեցաւ, ստիպուեցանք բողոքել Երեսփ. Ժողովին առջեւ։ Ուրեմն կը հայցենք Օսմանցիներու Կայսր, Իսլամներու Խալիֆա և Շէրիի ու հաստատեալ իրաւանց պահապան Ձերդ Կայս. Վեհափառութենէն չվաւերացնել նոյն օրէնքը և այս կերպով արգիլել մեր ազգին ստացած իրաւունքներուն բռնաբարումը։ Ձերդ Կայս. Վեհափառութեան ամենախոնարհ և հնազանդ ծառաները՝ Կ. Պոլսոյ երեսփոխան ԳՕԶՄԻՏԻ և Սէրֆիճէի երեսփոխան ՎԱՄՎԱՔԱՍ։»

⁂ Եպարքոսը, առջի օր, Սուլթանին կողմէ ունկնդրութեան ընդունուած միջոցին, տեղեկութիւններ հաղորդեց Մակեդոնիոյ վիճելի եկեղեցիներու խնդրին վրայ։ Կայսրը եպարքոսին հաղորդեց պատրիարքին բողոքը։

⁂ Պուլկարաց Էկզարքին տեղապահը, առջի օր, Բ. Դուռ երթալով, եկեղեցիներու խնդրին վրայ տեսակցեցաւ Նախարարապետին հետ։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵԼՊԱՍԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Շէվքէթ Թորղուտ փաշա կը գրէ թէ Բրիզրէնէ հասնելով ներկայ գտնուած է Տիաքովայի մէջ երկրորդ զօրանոցի մը հիմնարկէքին։ Իբէքի և Տիաքովայի նորագիր զինուորները դէպ ի Սելանիկ ճամբայ հանուած են։ Զինուորական գրաւումը առաջ կը տարուի ամբողջ Լումայի մէջ։ Լուբի կողմերը միակ պայրաքտար մը, Հաճի Սապրի, հնազանդութիւն յայտնած է։ Զինուորագրութեան ֆէրմանը կարդացուած է Թէրկովիշտայի մէջ։ Հեռագրական զինուորական գիծ մը հաստատուած է Բրիզրէնի և Քօքոնայի միջեւ։

⁂ Սքիւպի կուսակալէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Իբէքի նոր զինուորներուն թիւը 600ի կը հասնի։ Տիաքովայի Պատերազմական Ատեանին կողմէ մահուան դատապարտուած է Մուսա, իբր դրդիչ ալպանիական ապստամբութեան։ Մահավճիռը կայս. իրատէով վաւերացուած է։

⁂ Ալպանիա գտնուող պահեստի զինուորները պիտի արձակուին յուլիսի վերջերը կամ օգոստոսի սկիզբը։

⁂ Հիմարացիները տեղական իշխանութեանց հնազանդութեան յայտնած ըլլալով, ետ դարձուած են Հիմարա ղրկուած զինուորները և թնդանօթները։ Կառավարութիւնը որոշած է որ այս տարի միայն 5000 ղրուշի տուրք վճարեն Հիմարացիները։ Զինուորագրութեան ձեռնարկուած է Հիմարայի մէջ։

⁂ Գոսովայի պատուաւոր ընտանիքներէն մէկուն պատկանող անձ մը, Զիւմպիւլ պէյ, առջի օր, Սիրքէճիի մէկ օթէլին մէջ ձերբակալուեցաւ, իբր դրդիչ ալպանիական ապստամբութեան։ Իր վրայ կը կրէր 2000 ոսկիի գումար մը։ Զիւմպիւլ պէյ կը վերաբերի Մահմուտ պէյ օղլու ընտանիքին։

⁂ Սքիւպ տարուած են 47 վտանգաւոր ոճրագործներ, շղթայակապ վիճակի մէջ։ Ասոնք, արդէն իսկ դատապարտուած, տեղւոյն բանտին մէջ պիտի բանտարկուին։

ԹՈՒՐՔՕ-ՊՈՒԼԿԱՐ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԸ

Թուրքօպուլկար սահմանագլուխը ճշդելու պաշտօն ունեցող խառն յանձնախումբը իր երկրորդ տեղեկագիրը յղած է արտաքին գործոց նախարարութեան։ Այդ տեղեկագրին մէջ ըսուած է թէ աշխատութիւնները գոհացուցիչ կերպով առաջ կը տարուին։ Մինչեւ հիմա ո և է վէճ չէ ծագած օսմ. և պուլկար պատուիրակներուն միջեւ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԳԻԾ

Պէյրութի և Դամասկոսի դրամատէրներու միջեւ բանակցութիւններ կը կատարուին՝ օսմ. դրամագլուխներով երկաթուղիի գիծ մը շինելու համար Դամասկոսի, Պէյրութի և Պաղտատի միջեւ։ Այդ նպատակաւ կարծիքներ փոխանակելու համար, Պաղտատի հարուստներէն յանձնաժողով մը կազմուած է, Դամասկոս երթալու համար։ Մեծ ջանքեր կը կատարուին՝ այդ ծրագիրը յաջողցնելու համար։

ԵՊԱՐՔՈՍԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Եպարքոս Հագգը փաշա մէկ ամիսէն Եւրոպա պիտի ուղեւորի՝ մէկ քանի մայրաքաղաքներ այցելելու և դիւանագէտներու հետ տեսակցելու համար։ Պոլսոյ դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայուի այդ ուղեւորութեան։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԱԲԻՈՅ ՄԷՋ

Տէքէօ Օրօմաճ կը գրէ. «Ատենէն հասած լուրեր կը ծանուցանեն թէ Եէմէնի սահմանակից տեղերու մէջ յուզեալ վիճակ մը կը տիրէ միշտ, ինչ որ ծանր վտանգ մըն է այդ նահանգին համար։ Մեր վերջին թիւին մէջ ծանուցած էինք թէ Ատէնի կառավարիչ զօրավար Պէլ գացած է Հաբրամաութի մօտ կազմող Մահալլա և Շէր կոչուած վայրերը, որոնք իր իրաւասութեան տակ կը գտնուին։ Մենք այնպէս կը կարծենք թէ զօրավար Պէլ զբօսական պտոյտ մը չէ որ կը կատարէ հարաւային Արաբիոյ կողմերը, մանաւանդ այս տաք օդերուն։ Եգիպտոսի անգլիական մամուլը, որ այնքան կը սիրէ մեծ համեմատութիւններ ընծայել Եէմէնի խռովութիւններուն, պէտք է նկատի առնէ թէ բրիտանական ազդեցութեան ներքեւ գտնուող մասը ամենէն աւելի տակնուվրայ վիճակի մը մէջ կը գտնուի։»

ԲԱԹԱՆԹԻ ՕՐԷՆՔԸ

Ինչպէս յայտնի է, ձեռնհաս իշխանութիւնը սկսած է բաթանթի օրէնքը գործադրել մայրաքաղաքիս մէջ։ Այդ օրէնքին կարգ մը յօդուածները մութ ըլլալուն, աւելի յստակ հրահանգներ խնդրուած են ելմտական նախարարութենէն։ Խնդիրը մասնաւորաբար կը դառնայ մեծ և փոքր վաճառականներուն վրայ։ Այդ օրէնքին մէջ ո և է տրամադրութիւն չկայ օթոմօպիլները տուրքի ենթարկելու մասին։ Ելմտական Նախարարութիւնը որոշած է 100էն 200 ղրուշի տուրք դնել օթոմօպիլներուն վրայ։

ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲԵՐԸ

Եանեայէն կը հեռագրեն թէ քանի մը հելլէն հրոսախումբեր երեւան եկած են սահմանագլխին վրայ, Նարտայի կամուրջին կողմը։ Անոնց բռնած դիրքը վտանգաւորութիւն չներշնչելուն համար, Եանեայէն զինուորական ուժ ղրկուած է, սահմանագլուխը զօրացնելու և ամէն պատահականութեանց առաջքը առնելու նպատակաւ։ Ուրիշ կէտերու վրայ ալ տեսնուած են երկու հրոսախումբեր՝ քիչ մարդոցմէ բաղկացած և Կրա հրացաններով զինուած։ Զօկատներ ղրկուած են՝ զանոնք հետապնդելու համար։

⁂ Բասանարայի կողմերը Վաթորիսէ վանքին մօտ, երեսուն հոգիէ բաղկացած հրոսախումբ մը երեւան եկած է, Եանիի քարտանի հրամանատարութեամբ։ Քանի մը գիւղացիներ իբր մեղսակից ձերբակալուած են։ Հելլէն ուրիշ հրոսախումբ մը, քսան հոգիէ բաղկացած, Բրավիշթայի (Տրամայի գաւառակ) մէջ կը գործէ։

ԷՏԻՐՆԷԻ ԴԷՊՔԸ

Էտիրնէի ոստիկանութեան կողմէ հրատարակուած տեղեկագրէն կ'երեւայ թէ նոյն քաղաքին մէջ պատահած դէպքին հետեւանքով, չորս ոստիկաններ վիրաւորուած են իրենց վրայ նետուած քարերէն։ Վեց հոգի ալ ժողովուրդէն վիրաւորուած են։ Քննութիւնները կը շարունակուին։ Տասնըհինգ հոգի բանտարկուած կը մնան տակաւին։

«ՍԷՏԱՅԻ ՄԻԼԼԷԹ»

Սէտայի Միլլէթ օրաթերթը, որ իր հրատարակութիւնը դադրեցուցած էր, իր ողբացեալ խմբագրապետին սպաննութեան պատճառաւ, քանի մը օրէն պիտի վերսկսի իր հրատարակութիւնը։

ՕՍՄ. ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐԸ

Օսմ. զբօսաշրջիկներու պատուիրակութիւն մը այցելած է Սէն-Շամօնի և Սէնէթիէնի ճարտարագործական հաստատութիւնները։ Երկու քաղաքներուն մէջ ալ ի պատիւ օսմ. հիւրերուն հացկերոյթներ տրուած են։

ԷԿԶԱՐՔԸ

Սօֆիայէն կը հեռագրեն թէ առջի օր Էկզարքը ճամբայ ելած է, Պոլիս գալու համար, մէկ տարուան բացակայութենէ մը յետոյ։ Կայարանին մէջ ողջերթի գացած էին պուլկար նախարարները, օսմ. դեսպանը, ռուսական դեսպանը, Թագաւորին քարտուղարը և ուրիշ անձնաւորութիւններ։ Օսմ. դեսպանը, Էկզարքին մեկնելէն առաջ, այցելութիւն տալով անոր, մէկ ժամու չափ տեսակցութիւն մը ունեցած է։

ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻԻ ԽՆԴՐԱՆՔ

Ժանեակի և Բրօշէի լաւ գործաւորուհիներ կը փնտռուին. գոհացուցիչ վճարում։ Դիմել, Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Խանտան խան, Թիւ 12։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ԾՈՎ ՄՏՆՈՂ ՍՊԱՍՈՒՀԻՆ.— Անցեալ օր, Այ-Ստէֆանոյի մէջ, տասնըհինգ տարեկան սպասուհի մը ուզեց մանակի լոգանք մը ընել։ Այ-Ստէֆանոյի մէջ ծովու բաղնիքներու շինութիւնը արգիլուած ըլլալով, դեռատի սպասուհին ծովեզերք իջաւ, լոգանք ընելու համար։ Զգեստները թողելով ծով մտնելու վրայ էր, երբ անծանօթ մը վրան յարձակեցաւ։ Խեղճ աղջկան արձակած ճիչերուն վրայ, փարոսի պաշտօնեաները օգնութեան հասան և այդ վայրագ մարդուն ձեռքէն ազատեցին զայն։ Անծանօթը խոյս տուաւ։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն բացած է։

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐՈՒ ՓԱԽՈՒՍՏ.—Էտիրնէի բանտէն երկու Թուրք բանտարկեալներ քանի մը օր առաջ խոյս տուած են, պատուհանին երկաթները սղոցելէ յետոյ։ Բանտարկեալներէն մէկը ձեռք անցուած է։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Էնկիւրիի նահանգին զանազան կողմերը երկրաշարժի բուռն ցնցումներ զգացուած են։ Անձի կորուստ չկայ։ Քանի մը խանութներ վնասուած և պատեր ու ծխնելոյզներ փլած են։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԱՏ ՆԱՐՑԻԶՆԵՐ

Աչուընիս լոյս. ազատ-սէրը կը քալէ կոր Հայաստանի մէջ, ճամբայ ելլալով Վանէն, ուր, ինչպէս գիտենք, հիմը դրուած է այդ փափկաճաշակ փիլիսոփայութեան, ձեռամբ Նոր-Սերնդական ծաղկափթիթ և բարեծաղիկ երիտասարդութեան։ Մեր Տիգրանակերտի թղթակիցը իր այսօրուան նամակով կ'աւետէ!! ազատ-սիրոյ երեւումը Մեծն Տիգրանի դաստակերտին մէջ։ Չեմ գիտեր թէ ասիկա քանի՛երորդ հանգրուանն է. բայց անպատճառ անցած ըլլալու է Բաղէշէն և յայտնի չէ թէ դէպի հիւսիս-արեւմուտք փոքր շեղումով մը Մուշն ալ ողջունած և յետո՞յ Տիգրանակերտ առած է շունչը։ Ժամանակակից պատմութեան համար այս կէտերը ստուգուելու կարօտ են, քանի որ ազատ-սէրը մէկն է այն մէկ քանի գործօններէն որոնք մեր հասարակական կեանքը, մեր ընտանեկան պայմանները վերիվայր պիտի յեղաշրջեն, յառաջդիմութեան և բարօրութեան նոր դարագլուխ մը բանալով!! Ինչպէս կ'երեւայ թղթակիցին խօսքերէն, ազատ-սէրը տպագրուած թուղթով սկսած է տարփողուիլ «պատկերոտ և հրապուրիչ նրբարուեստութեամբ մը»։ Կը հասկնամ, նիւթը շատ թելադրական է, և կը բաւէ որ մարդ քիչ մը զգայուն ըլլայ ու երեւակայոտ և քանի մը բառ իրարու հետ ընդելուզելու կարող՝ արդէն աքանչելի էջ մը կ'արտադրէ ազատասէրեան ոճով։ Երեւակայեցէք, մինչեւ հիմա սէրը ի՛նչ հսկայական երգիչներ ունեցած է, և ի՛նչ անմահական քերթուածներ յօրինուած են այդ աղուոր ու դիւթական զգացումին թելադրութեանը տակ։ Հակառակ հազարաւոր տարիներ անցած ըլլալուն առաջին սէր-ռոմանսէն ի վեր, տակաւին մինչեւ այսօր սիրոյ անհամար տաղերգակներ կան, որոնք երբեմն կը յաջողին նոր լարեր, կոյս խազեր գտնել թրթռացնելու իրենց փափկանուշ կնտոտոցին տակ։

Արդ, ինչո՞ւ չի ներշնչեր մանաւանդ սա ազատ-սէրը, որ միւս սէրէն, պարզ և սովորական սէրէն տարբեր է թէ՛ իր ազատութեան հանգամանքովը և թէ իր աւելի հեշտապարգեւ բնութեամբը։ Նոր-սերնդականները, որոնց շքնաղ յատկութեանց բոլորն ալ տակաւին յայտնի չեն մեզ, —բայց մօտաւոր ապագայի մը մէջ կը յուսանք ամբողջովին ըմբռնել զինքն ու իրենց խորին փիլիսոփայութիւնը,— Նոր-սերնդականները ամէնամեծ չափով բանաստեղծական խմոր ունեցող էակներ կը թուին ինծի, նկատելով որ սիրոյ զգացման մասին մասնաւոր սկաբութիւնով մը կը յատկանշուին, և իրենց նախընտրած սէրը ազատ սէրն է, քերթուած մը ուր աւելի՛ շարժում կայ, աւելի՛ ներշնչում, աւելի եռանդ, խանդ, աւիւն, կիրք, հեշտանք...։ Վանը իր դրախտային տեսարաններովը, իր անզուգական այգեստանովը, իր պուլպուլովը ու զուլալ ջուրերովը արդէն քերթուածային հոգիներ միայն կրնար պատրաստել։ Այս մասին՝ աւելի մեծ գաղափար մը ունէինք Ակնի վրայ, ուրկէ եթէ ամէնաթանձր հայ վաշխառուն ելած է, ամէնափափուկ աշուղն ու ամէնազգայուն հայ բանաստեղծներն ալ ելած են։ Վանը գլեց անցաւ Ակնը՝ իր ազատ-սէրի յանդուգն ու սխրալի ժէսթովը։ Նոր-սերնդական պատանեկութիւնը նոր-դպրոց մը հաստատեց հոն, ուր էն առաջ կը գովաբանուի ազատ-սէրը, որուն յարող փարող եռանդուն առաքեալներ կը ցրուին ի սփիւռս հայկական գաւառներու՝ քարոզելու «բանն ազատասիրային», որ կոչուած է վերականգնել Հայկայ սերունդը իր անկումէն...

Երնե՛կ Տիգրանակերտին որ ահա բախտը կունենայ իր հասարակական լճացած կեանքը ալեկոծելու, շարժում, ոգեւորութիւն ստանալու և ազատ-սիրոյ քաղցր քերթուածին օրօրներովը հեշտանալու...

Հայաստանի միւս կեդրոնները թող համբերել միայն գիտնան. շատ չանցած՝ ազատ-սիրոյ հրեշտակը սաւառնաթեւ կը ճախրէ դէպ ի իրենց կոյս գետինները, ցանելու հունտը այս նոր վարդապետութեան, որ պիտի ընձիւղի, բեղմնաւորի, տարածուի՝ լիառատ հունձք մը պարգեւելու համար։

Երջանի՛կ գաւառ որ բախտը կ'ունենայ այսպէս ամէնէն առաջ տիրանալու բովանդակ հաճոյքը ազատ-սիրոյ սկզբունքին, ու մենք հոս, Պոլսոյ մէջ, պիտի սպասենք, պիտի սպասենք որ անիկա վերջապէս մեզ ալ գայ այցելէ ու մեր հանրային—ընտանեկան կեանքն ալ յեղաշրջէ, անուշաւէտէ...

Բայց անհամբեր ենք, հասի՛ր, ո՛վ ազատ-սէր։

ԵՐՈՒԽԱՆ

ՃՈՒՂՈՒՊՐԻՍՏԻՈՒԹԵԱՆ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՀՐԱՆԴ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԴԱԴՐԱԾ ՊԱՇՏՕՆԷ

ՄԵՂՍԱԿԻՑ ՓԱՍՏԱԲԱՆԸ

ԻՆՉ Կ'ԸՍԷ ՃՈՒՂՈՒՊՐԻՍՏ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐԸ

«50 ՈՍԿԻ ՏՈՒՐ, ԵԹԷ ՈՉ...»

Երէկ Արեւելքի մէջ մանրամասնօրէն պատմած էինք Պատրիարքարանի մէկ քարտուղարին՝ Հրանդ Մարգարեանի կատարած անօրակելի մէկ զեղծումը՝ Եօանէսքուի կտակի խնդրին մէջ եւ մասնակցութիւնը փաստաբան Յակոբ Պահրիի, որ թէ՛ Ազգ. Ժողովին եւ թէ Վարչութեան մէջ աթոռ ունի։

Տնտես. Խորհուրդը որ արդէն մէկ քանի օրէ ի վեր ձեռք առած էր խնդիրը եւ կը քննէր, վերջնական եզրակացութեան մը գալու համար, երէկ դարձեալ նիստ գումարեց Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ։ Ներկայ էին բոլոր անդամները։ Խորհուրդը նախ եւ առաջ զբաղեցաւ Պատրիարքարանի քարտուղարին այս խնդրով եւ կարդաց Արեւելքի մէջ գրուած մանրամասնութիւնները, որոնք խմբագրի մը կողմէ ալ անձամբ եւ կէտ առ կէտ հաստատուեցան՝ յատնի ժողովին։ Այդ խմբագիրը այս առթիւ յայտարարեց թէ յիշեալ Հրանդ Մարգարեանի նոր զեղծումները երեւան հանելու համար ուրիշ վկաներ ալ պիտի բերէ յաջորդ նիստին։

Խորհուրդը շնորհակալութեամբ ընդունեց եւ հրաւիրեց որ յառաջիկայ հինգշաբթի օր անպատճառ ներկայ գտնուի խորհուրդին այս առթիւ գումարուելիք նիստին։ Յառաջիկայ հինգշաբթի Տնտես. Խորհրդոյ նիստին պիտի նախագահէ Ս. Պատրիարք հօր կողմէ՝ պատր. փոխանորդ Ղեւոնդ Ծ. Վրդ. Դուրեան. այս ժողովին պիտի կանչուի Հրանդ Մարգարեանը եւ դատաստանական՝ այսինքն հարց պատասխանի ձեւով պիտի հարցաքննուի։ Տնտես. Խորհուրդը սակայն, երէկ, յետ խորհրդակցութեան եւ լսելով զանազան վկաներ վերջնապէս կազմեց իր համոզումը յիշեալ քարտուղարին կատարած անխիղճ զեղծումին մասին եւ որոշեց գրել պատրիարքարան, որ անմիջապէս դադրեցուցուի յիշեալը պաշտօնէ, մինչեւ որ վերջանան հարցաքննութիւնները։ Երէկ կէս օրին Ս. Պատրիարքը այս պարագան հաղորդեց վարչական դիւանի պետին, որ գործադրեց Ս. Պատրիարք հօր հրամանը եւ դուրս հանուեցաւ՝ ամբողջ 10-14 տարի Պատրիարքարանը ի շահ իր գրպանին շահագործած, ամէն տեսակ ամուսնական, կալուածական եւ այլ գործեր միշտ ի վնաս ազգին կարգադրած այդ քարտուղարը՝ Պ. Հրանդ Մարգարեան։

Եւ զարմանալին հոն է որ տասնեակ մը տարիներ այդ մարդը կողոպտած է Պատրիարքարանը, որբերու փարան կերած եւ իր պաշտօնակիցներէն շատերը հակառակ անոր որ շատ լաւ գիտէին այդ պարոնին ի՛նչ տեսակ ճէքրիկներ դարձնելը, կը լռէին եւ զատ զատ նկատումներով, ձայն մը չէին ըներ անոր չարաշահութիւններուն։ Այդ քարտուղարը երէկ իր պաշտօնէն դադրեցուցուելէ յետոյ, իր եղբօրը եւ գործակցին, Տիրայր վրդ. Մարգարեանի, սենեակը՝ նստած գրի առաւ հետեւեալ հրաժարականը որ սակայն արդէն հրաժարեցուցուելէն, այսինքն իրիկուան կողմ ժամը 8½ին գրի առնուելուն համար կարեւորութիւն չունենար։ Այդ հրաժարագիրը կը հրատարակենք քիչ մը վարը ցոյց տալու համար միայն թէ ի՛նչ աստիճանի հասած է լրբութիւնը կարգ մը մարդոց քով, այսքան յայտնի եւ բացորոշ զեղծումներէ յետոյ։

Պ. Գարեգին Էնֆիյէճեան, Տիկ. Մառի Էնֆիյէճեանի ամուսնին եղբայրը, որ այս բոլոր մանրամասնութիւնները տուած է, երէկ Ս. Պատրիարք Հօր եւ Փոխանորդ Հայր Սուրբին գրած իր նամակներով կը յայտնէ թէ՛ իր բոլոր ամբաստանութիւնները վերոյիշեալ քարտուղարի մասին, մի ըստ միոջէ կրնայ հաստատել եւ եթէ ուզուի իբրեւ վկայ ցոյց պիտի տայ նաեւ Բրէտ Լիոնէի Պոլսոյ ճիւղին տնօրէն Գրիգոր էֆ. Պըլըզեանը եւ ուրիշներ։

Ասկէ զատ փոխանորդը Ս. Պատրիարքին կողմէ պաշտօն ստանձնած է Մարգարեան Հրանդի մասին եղած ուրիշ կարգի ամբաստանութիւնները եւս քննել։ Այս կարգին մէջ է Պատրիարքարանի գանձապետ Նշան էֆ. Կիւրճեանէ առած 1490 ղրշ.ը։ Պատմենք իրողութիւնը։ Հրանդ Մարգարեան, որ Պատրիարքարանի մէջ մանանայ մը եղած էր եւ զարմանալի զուգադիպութեամբ մը իր ափին մէջ կեդրոնացուցած էր գրեթէ դրամի հետ գործ ունեցող բոլոր յանձնաժողովներու քարտուղարի պաշտօնները, ձեռք ձգած էր նաեւ Նպաստից յանձ.ին քարտուղարութիւնը։ Այսպէս գրեթէ ամէն օր զանազաններու նպաստ տալու համար — լիազօրութիւն տրուած էր ատեն մը — միշտ դրամ կ'առնէր Պատրիարքարանի գանձապետէն եւ յետոյ կը վճարէր գանձելով Նպաստիցին գանձապետէն։ Քանի մը ամիս առաջ դարձեալ կ'երթայ Կիւրճեան էֆ.ի սենեակը եւ 1490 ղրշ.ի չափ դրամ կուզէ. ըստ սովորութեան գանձապետը դրամը կուտայ, բայց այդ միջոցին սենեակին մէջ գործի տէրերու բազմութիւն մը կենալուն, կը մոռնայ տրուած գումարը նշանակել։ Քիչ վերջը երբ հաշիւներուն կը նայի եւ կը տեսնէ 1940 ղրշ.ի պակասը, կը մտածէ եւ միտքը կ'իյնայ թէ Հրանդ Մարգարեանին տուած է. ուստի կը կանչէ եւ կըսէ որ դրամը բերէ. Մարգարեան բացէ ի բաց կուրանայ ատանկ դրամ մը առնելը. Կիւրճեան կը պնդէ եւ այդ խնդիրը, չենք գիտեր ի՛նչու, այդ օրէն ի վեր ծածկուած կը մնար եւ ո՛վ պիտի տուժէր, եթէ Եօանէսքուի խնդրին առթիւ երեւան չելլէր։

Այժմ այս խնդիրն ալ պիտի լուսաբանուի որպէս զի «Նպաստից»ին դրամը 1490 ղրուշն ալ չերթայ միւսներուն քով։ Ասկէ զատ Փոխանորդը նամակով մը հարցուց մարդահամարի դիւանին պետ Տիգրան էֆ. Նշաստաճեանի թէ՝ Հրանդ Մարգարեան այս օրերս կալուածական գործեր կարգադրա՞ծ է։ Նշաստաճեան էֆ. պատասխաներ է որ ասկէ առաջ կալուածական այլեւայլ խնդիրներու միջամտած է։ Արդէն կալուածական գործերու միջնորդ մը որ, Պատրիարքարանի հետ գործ ունի միշտ, փոխանորդարան ներկայանալով իր կարգին նոր փաստեր պիտի բերէ։ Իսկ ուրիշներ դիմում ըրած են վկայելու տարբեր խնդիրներու համար՝ Տնտես. Խորհրդոյ յաջորդ նիստին։

Քաղ. Ժողովին մէջ ասկէ առաջ հետեւեալ դէպքը պատահեր է Եօանէսքուի այս խնդրին առթիւ։ Օր մը նամակ մը կուգայ Վարչութեան՝ Տիկին Մառի Էնֆիյէճեանին կողմէ ստորագրուած. այդ նամակով յիշեալը յայտնելով թէ ինք հարկ եղած պայմանագրութիւնը կնքած է Օրմանեան Պատրիարքի հետ եւ միեւնոյն ատեն ինք բացարձակապէս պէտք ունի որոշուած գումարին, թէ կարօտ է նպաստի եայլն, կը խնդրէր որ Քաղ. Ժողովը անպատճառ կարգադրութիւն մը ընէ եւ դրամը յանձնէ։

Քաղաք. Ժողովը այս նամակը ստանալով, նախ կ'որոշէ գրել Տնտես. Խորհուրդին որ 100 ոսկի վճարէ։ Բայց ժողովականներէ ոմանք յանկարծ կ'ուշաբերին եւ ապագայ անտեղութիւններու առաջքը առնելու համար Տնտես. Խորհուրդին գրուելով նամակին ձեւը կը փոխեն. այսինքն կը գրեն. «Նկատելով որ Տիկ. Մառի Էնֆիյէճեան իր նպաստի կարօտ վիճակը կը յայտնէ Քաղ. Ժողովին եւ գումար մը կը խնդրէ Եօանէսքուի կտակէն, Վարչութիւնը կ'արտօնէ որ 100 ոսկի տրուի իբրեւ նպաստ»։ Տիկնոջ փաստաբանը որ կ'երեւի գործը փութացնելու եւ որ առաջ 7—800 ոսկին ձեռք անցնելով իր բաժինն ալ ստանալու կը ճգնէր, այս նամակը գրել տուած է Վարչութեան, որ եթէ երբեք ճարպիկ չի փորձէր եւ նամակը տարբեր կերպով մը խմբագրէր, զէնք մը տուած պիտի ըլլար ձեռքը՝ հակառակորդ կողմին։ Որովհետեւ երբ վարչութեան կողմէ Տնտես. Խորհուրդին ուղղուած գիրը կ'առնէ տիկ. Էնֆիյէճեան եւ Պատրիարքարան կը տանի 100 ոսկին գանձելու համար, հոն պաշտօնական անձնաւորութիւններու ներկայութեան կը յայտարարէ թէ «ինք այդ գումարին երբե՛ք պէտք չունէր, բայց 100 ոսկին կ'առնէ որպէս զի ձեռքը փաստ մը ունենայ Պատրիարքարանէն մնացեալ գումարը բռնի ստանալու համար։» Պ. Բասմաջեան ասկէ քանի մը ամիս առաջ լսելով որ Յակոբ Պահրի իր խնդրին միջամտելու կ'ըլլայ նամակ մը կը գրէ Պատրիարքարան, ուր ի մէջ այլոց կ'ըսէ. «Թո՛ղ Պահրին չի խառնուի այս գործին եթէ ոչ...»։

Հրանդ Մարգարեան, որուն առաջին հարցաքննութիւնը փոխանորդարանի կողմէ վերջացած եւ տեղեկագիրն ալ պատրաստուելով Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացուած էր, յայտարարեր է փոխանորդ Հայր Սուրբին թէ՝ այդ Գարեգին Էնֆիյէճեանը ասկէ 1-1½ տարի առաջ իրեն դիմած եւ 50 ոսկի ուզած է, գործը երեւան չհանելու համար. բայց ինք մերժած է եղեր բացարձակապէս, «ձեզի հետ գործ մը չունիմ, կրնաք ուզած տեղերնիդ երթալ» ըսելով։

Եթէ, կըսէր Մարգարեան երէկ, այդ գումարը տայի յանցանքը վրաս առած պիտի ըլլայի։ Այն ատեն հարցուեցաւ իրեն թէ՝ «ի՛նչու արդեօք այդ Պ. Գարեգին Էնֆիյէճեանը ուրիշ պաշտօնեայի մը ատանկ դիմում չէ ըրած եւ ուղղակի իրեն գացած է»։ Հոս Պ. Մարգարեան պատասխան մը չգտաւ տալիք։

⁂ Երէկ Տիրայր վրդ. Մարգարեան գրգռուած վիճակ մը ունէր եւ խեղճ բարապաններուն հետ կռիւ կընէր. չենք գիտեր թէ արդեօք իր եղբօրը զեղծումնե՞րն էին պատճառը իր գրգռուած վիճակին թէ՝ ինք ալ կը վախնայ որ ուրիշ կծիկներ կը քակուին, ամուսնական, որբախնամական եւ այլ խնդիրներու առթիւ։

⁂ Հրանդ Մարգարեանէ վերջ պատրիարքարանի մէկ քանի պաշտօնեաներու մասին եւս լուրջ քննութիւններ պիտի կատարուին։

⁂ Հրանդ Մարգարեանի տուած հրաժարականը. — «Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր, նախագահ Ազգ. Վարչ. Քաղ. Ժողովոյ։ Նկատելով որ զազրելի անձի մը չարաշահութեան երեսէն անտարակոյս պատիւս արատաւորուած է անխնայ, եւ լրագրաց մէջ անձս նշաւակ դարձած է անարգանաց, խոնարհաբար կը յայտնեմ որ այս պայմաններու մէջ անկարելի է ինձ պաշտօնս շարունակել, մինչեւ որ լրագրական պաշտօնական զեկուցմամբ մը խնդրոյն քննութեան ձեռնարկուած ըլլալը եւ արդիւնքին սպասուիլը յայտարարուի։ Պատրաստ եմ ո եւ է ատեանի առջեւ ճակատաբաց պաշտպանել ամբասիր ուղղութիւնս եւ խղճամիտ ծառայութիւնս 16ամեայ պաշտօնավարութեանս մէջ, եւ նախատանաց չկարենալ հանդուրժելու ֆիզիքական խառնուածքս է որ պատճառ կ'ըլլայ ինձ մեկուսի մնալու մինչեւ քննութեանց ելքը։

«Ձեր բարձր Սրբազնութեան եւ Պատկ. Ժողովոյդ արդարադատութիւնը խնդրելով, մնամ անձնուէր որդի ձեր

Հրանդ Մարգարեան»

ՅԱՌԱՋԴԻՄԱԿԱՆ

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կը լսենք թէ՝ Ազգ. Երեսփոխաններէն ոմանք կազմած են խորհրդարանական կուսակցութիւն մը «Յառաջդիմական» անունով։ Այս կուսակցութեան կ'անդամակցին Տ. Գնէլ վրդ. եւ Էքսէրճեան քհնյ. եւ Տեարք Ալիքսան Թօփալեան, Յակոբ Գորեան, Հեթում Սէթեան, Վռամշապուհ Մանուկեան, Ներսէս Օհանեան, Սարգիս Սուրէն եւ ուրիշներ։

ՆԱՒԱՏՈՐՄԻ ՀԱՄԱՐ

Օսմ. Նաւատորմին համար կազմուած նպաստահաւաք մարմինը գրով մը կը հաղորդէ պատրիարքարան որ մօտերս ընդհանուր ժողով պիտի գումարէ եւ կը խնդրէ որ, պատրիարքարանի կողմէ ներկայացուցիչ մը ղրկուի ներկայ գտնուելու համար այս ժողովին։ Քաղ. Ժողովի անդամներէն մէկը պիտի նշանակուի այս ներկայացուցչութեան համար։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՍՊԱՍԻ

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ

Առջի օր Բինկեանցի Իպրահիմ անուն թուրք մը Մեծ չուկայի մէջ կ'երթայ Շիվան Համբարձումեանի խանութը եւ անոր իբր ծախու ցոյց կուտայ մետաքսէ ծածկոց մը։ Հայ վաճառականը կը տեսնէ որ այդ ծածկոցին վրայ գրուած է Բինկեանի Ս. Թորոս եկեղեցիին անունը. կը կասկածի եւ լուր կը ղրկէ պատրիարքարան, որպէս զի բարապան մը ղրկուի այս մարդը բռնելով ոստիկանութեան յանձնելու համար։ Պատրիարքարանը տեղեկանալով խնդրին, կը ղրկէ բարապան մը եւ մարդը կը յանձնուի ոստիկանութեան։ Երէկ հարցաքննութիւն կատարուած է եւ մարդը ո՛ եւ է գողութեան ամբաստանութիւն մերժելով կը յայտնէ թէ՝ ինք այդ ծածկոցը գնած է Բինկեանի մէջ Մինաս անունով Հայէ մը։ Սակայն ոստիկանութիւնը զայն թող չէ տուած եւ կը շարունակէ իր քննութիւնները. կը յուսացուի որ ուրիշ գողութիւններ ալ երեւան պիտի գան այդ մարդուն քով։

ՌՈԴՈՍԻ ՀԱՅ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ

Ռոդոսի Հաճընցի Հայ բանտարկեալները գիրով մը կը դիմեն Պատրիարքարան եւ իրենց անտանելի ու թշուառ կացութիւնը պարզելով՝ կը խնդրեն որ ամէն կարելի միջոց գործադրուի իրենց ազատ արձակումին համար։

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆԸ

Երէկ, Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ երկրորդ նիստ մը ունեցան Եգիպտահայ Հրատարակչականին հիմնադիր-անդամներէն Բրոֆ. Յ. Ճէճիզեան, Տիգրան Կամսարական, Յովսէփ Եուսուֆեան եւ Դր. Մալխաս էֆ.ները, Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Հակառակ ներկայ անդամներու թիւին սակաւութեան, հիմնական կարգադրութիւններ որոշուեցան՝ կարծիքներու հասուն փոխանակութեամբ։ Նախ եւ առաջ, նկատելով որ Պոլսահայ Հրատարակչականը գրական հեղինակութեանց հրատարակութեամբ պիտի զբաղի, սկզբունք դրուեցաւ որ Եգիպտահայ Հրատարակչականն ալ իրեն ուղեգիծ ընտրէ «Ժողովրդային դաստիարակութեան» վերաբերեալ գրքերու տպագրութիւնը։ Կարգ մը ուրիշ կէտերու վրայ համաձայնութիւն գոյանալէ ետք, խնդրուեցաւ Յ. Եուսուֆեան եւ Դ. Մալխաս էֆ.ներէ որ կանոնագրի ծրագիր մը պատրաստելով ներկայացնեն յաջորդ նիստին ուր պիտի կազմուի հիմնադրաց Ժողովը, քան նոր անդամներու ալ հրաւէր ուղղուելով։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

Մեզի լուր կուտան թէ՝

Եգիպտական հրատարակչական առանձին ընկերութիւն մը հաստատելու եւ Պոլսականին հետ մրցում կատարելու դիտում չեն ունեցած այն անձերը որոնք առայժմ 500 ոսկի տրամադրած են ու կը խոստանան այդ նպատակով 500 ոսկի ալ հաւաքել։ Սխալ է նոյնպէս կարծել թէ անոնք այդ գումարը պայմանաւոր կերպով միայն կ'ուզեն յատկացնել Պոլսոյ Հրատարակչականին, Նորատունկեանի ատենապետութիւնը իբր պայման առաջարկելով։ Հաւաստի աղբիւրէ կ'իմանանք թէ այդ 500 ոսկին ստորագրողները նախապէս եւ այժմ ալ մտադրած են Պոլսոյ Հրատարակչականին յանձնել նոյն գումարը, բաւ է որ այս վերջինը կանոնագրին մէջ ունենայ յօդուած մը այն իմաստով թէ Հայոց Հրատարակչական Ընկերութիւնը զերծ պիտի ըլլայ ո՛ր եւ է կուսակցական եւ հակակուսակցական ազդեցութենէ, պիտի չզբաղի ո՛ր եւ է քաղաքական խնդրով։ Այս պարագային վրայ կը հրաւիրենք ընկերութեան բոլոր անդամներուն, ինչպէս եւ զանազան կուսակցութեանց ուշադրութիւնը, որպէս զի, ի սէր ձեռնարկուած այսքան գեղեցիկ գործի մը, կանոնական յօդուածով մը ճշդեն այս կէտը եւ տարապարտուց կասկածները փարատելով՝ անորոշութիւնը բառնան։ Երբ այս հաւաստիքը դրուի, երկուութեան գաղափարը կը վերցնէ, եւ տրամադրելի այդ գումարը յանձնուելով Պոլսոյ Հրատարակչականի Վարչական Խորհուրդին՝ Ընկերութեան հիմնադրութիւնը կ'օժտուի դրամագլուխով մը եւ որ կարեւորն է՝ ազգին էութեան կէտէն աւելի լայն համակրանք ու վստահութիւն կը գտնէ։ Կը սպասենք ուրեմն։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ակնայ Նարեկեան Ընկերութիւնը որ նպատակ ունի ամբողջ գաւառին եւ գիւղերուն (Ապուչեխ, Կամարկապ, Կարաչալա, Արեգի, Բինկեան, Նարվեր, եայլն) դպրոցական պիւտճէին եւ կարօտ ուսանողներուն նպաստել, այս անգամ ձեռնարկած է վիճակահանութեան մը, ամէն մէկ տոմսակը մէկ ղրշ.ի մատչելի գնով։ Երկու թիւեր պիտի շահին երկու ընտիր գորգեր։ Փափաքելի է որ այսքան չնչին փոխարինութեամբ մը գաւառի դաստիարակութեան նպաստելու առիթը ձեռքէ չհանեն անոնք՝ որոնց տոմսակ կ'առաջարկուի։ Մէկ դահեկանով թէ՛ բարիք մը կ'ըլլայ աղքատ ուսանողին եւ թէ՛ գեղեցիկ գորգ մը կը շահուի։ Վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի այս ամսոյ վերջը։

ՀԻՄՆԱՐԿԷՔ

Հոգեգալստեան տօնին օրը՝ Էջմիածնի մէջ կատարուեր է նոր վեհարանի շինութեան հիմնարկութիւնը։

ՅՈՒԲԵԼԵԱՆ

Վանայ Վարագի վանքի 50ամեայ յոբելեանին ներկայ ըլլալու համար վասպուրականցիներու Թիֆլիսի գաղութը իր կողմէ պատգամաւոր ընտրեր է երեք. Մասիս Սաֆարեանը, Միքայէլ Ասլանեանը եւ Զաքար Սօլախեանը։ Առաջին երկուքը արդէն մեկներ են Վան, իսկ վերջինը պիտի մեկնի այս օրերս։

ՄԵՐԺՈՒՄ

Ախալցխայի Հայ կաթոլիկներու հովիւ Միքայէլ Վարցելեանի խնդիրը՝ որ կը վերաբերէր նոյն քաղաքի Նորակառոյց Ս. Յովհաննէս Մկրտչի եկեղեցիին նպաստ տալուն, եկեղեցիին շինութիւնը աւարտելու համար, Բարձրագոյն հրամանաւ մերժուած է։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ

Յունիսի 3ին Թիֆլիսի մէջ յանկարծամահ եղեր է Թիֆլիսի նահանգական դատարանի հնագոյն անդամ եւ պետական խորհրդական Վարչամ Խ. Կուսիկեանը, որ 40 տարի շարունակ ծառայեր է վերոյիշեալ պաշտօնին մէջ։

ՀԱՅ ԱՔՍՈՐԵԱԼԸ

Յունիսի 3ին Թիֆլիզի ոստիկանութիւնը տեղեկութիւն ստացաւ, որ Միխայիլ անունով մէկը, որ 1908ին ոստիկանութեան հսկողութեան տակ աքսորուած էր Խարքով եւ որ ասկէ առաջ բանտարկուած էր զանազան յանցանքներու համար, առանց թոյլտուութեան վերադարձեր է Խարքովէն մէկ քանի շաբաթ առաջ եւ իր ընկերներու հետ կողոպտեր է Բորչալու գաւառի Եկատերինօֆելդ քաղաքին մէջ գտնուող Հրէայի մը 3200 րուպլին եւ որ այժմ Թիֆլիզ կը մնար։ Միջոցներ ձեռք առնուեցան եւ ձերբակալեցին գողը որ ինքզինքը անուանեց Միքայէլ Հայրապետեան Սահփանեան, Նախիջեւան գաւառի Արազի գիւղացի, յայտնելով նաեւ որ իսկապէս փախեր է Խարքովէն ներկայացնելով կեղծ անցագիր։ Անոր մօտ գտնուեցան մէկ քանի թանկարժէք իրեր եւ 25 րուբլի։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Թիֆլիզի նահանգապետը Պօղոս Ալաւխեանը ենթարկեր է 1000 րուպլի տուգանքի կամ 2 ամսուան կալանաւորման իրեն յատուկ չեղող համազգեստ մը հագնելուն համար,

ՆՈՐ ԹԵՐԹ

Երեւանի նահանգապետը թոյլատրեր է Վ. Իսկանդարեանին հրատարակել Երեւանի մէջ հայերէն օրաթերթ մը «Ակօս» անունով եւ տարեկան 3 րուբլի բաժանորդագինով։

ՆՈՒԷՐ

Տիվրիկի Օտուռ գիւղէն Տիկին Աղաւնի Մուրատեան, իր ծննդավայրը մեկնելուն առթիւ, մէկ մէկ մեճիտ նուիրած է Ազգ. Հիւանդանոցին եւ իր ծննդավայր գիւղի վարժարանին։ Կը խնդրուի սոյն գումարը գանձել։

ԹԱՏՐՈՆ

Վաղը գիշեր, Հայ Դերասաններու խումբը, ի պատիւ ծանօթ դերասան Պ. Ստեփանեանի, Սկիւտարի Շէվքը էֆ.ի թատրոնին մէջ պիտի ներկայացնէ «Կովկասեան գիշերներ», տռամ մէկ արար, եւ Առաւ-Փախաւ Փեսացուն, քօմէտի-տռամ, մէկ արար։ Ներկայացումը պիտի սկսի ժամը ճիշդ 2 ու կէսին։ Գիներ՝ չափաւոր։

ԱԶԴ

Յառաջիկայ կիրակի, յունիս 20, ողբացեալ հայ գրագէտին՝ Տիգրան էֆ. Եէլէքճեանի մահուան տարելիցին առթիւ, իր պարագայից խնդրանօք բարձրաշնորհ Տ. Յովհաննէս Ս. արքեպիսկ. Արշարունի հոգեհանգստեան Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ։ Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ժամը 11½, սկզբնաւորութիւն Ս. Պատարագի 1½։

Թաղ. Խորհուրդ Մայր եկեղեցւոյ
Վ. Ատենադպիր — Վ. Ատենապետ
Լ. ԲԱՄԲՈՒՔՃԵԱՆ — Յ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Վիրգիլիոսի Ենէականը, բնագրէն աշխարհաբար թարգմանեց Հ. Արսէն Ղազիկեան, Մխիթարեանց ուխտէն։ Գին՝ 2 Փրանք։ 1—3

ԱՄԻՍ ՄԸ Ի ԿԻԼԻԿԻԱ

Հրատարակուեցաւ Տիկին Արշակուհի Թէոդիկի պատկերազարդ գիրքը «Ամիս մը ի Կիլիկիա» խորագրով։ Գին 7 ու կէս, գաւառ 9. արտասահման 2. ֆր. 3—5

ՀԱՅՈՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԸՆԿ.ԵԱՆ

ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻՆ Գ. ՆԻՍՏԸ

պիտի կայանայ առաջիկայ կիրակի, 20 Յունիս, ժամը 7ին (Ը. Թ.), Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր՝ օրակարգ ունենալով

Ընտրութիւն վարչական, խմբագրական եւ վերստուգիչ մարմիններու։

Կը խնդրուի որ այս կարեւոր նիստին ճշդապահօրէն ներկայ գտնուիլ հաճին բոլոր անդամները եւ նոր արձանագրուիլ փափաքողները։

Առժամեայ դիւանի
Ատենադպիր — Ատենապետ
Հ. Մ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ — Ս. ՓԱՒԹԵԱՆ
17 Յունիս 1910

ՎԵՐ. ՀԸՐՄԸՆ Ն. ՊԱՐՆԸՄ

Միսս Շաթըքէն վերջ, Վեր. Հըրմըն Պարնըմ, Թուրքիոյ մէջ իր մարդասիրական գործունէութեամբ ծանօթ Ամերիկացին հոգին յանձնուեր է Ամերիկա։ Ծնած էր Նիւ-Եօրք նահանգի Օպըրն քաղաքին մէջ։ Էմհըրսթ գօլէճի եւ Էնտովըր ճեմարանի մէջ իր նախնական ուսումը առնելէ ետք, աչքի հիւանդութենէ մը բռնուեցաւ, որ զինք ստիպեց Եւրոպա երթալ մասնագէտի մը կողմէ դարմանուելու համար. այնուհետեւ Եգիպտոս եւ Պաղեստին հանդիպեցաւ, եւ երբ Ամերիկա պիտի մեկնէր, զինք թելադրեցին Թուրքիա մնալ։ Վեր. Պարնըմ Խարբերդ գնաց, ուր յիսուն տարի անընդհատ գործեց, Հայոց հանդէպ ունեցած անկեղծ համակրութեան փաստերը տալով զանազան առիթներու մէջ. այսպէս, 1896ի սեւ օրերուն էր, անվեհեր ծերունին Թրքական մոլեռանդութեան զոհ պիտի երթար օր մը. իր աշխատութեան սեղանին վրայ թնդանօթի ռումբ մը ձգած էին, որ սակայն վրիպեցաւ իր նպատակէն. այդ առիթով դարձեալ ցոյց տուաւ իր անվեհեր նկարագիրը, երբ մերժեց զինուորական հրամանատարին կեղծ հրաւէրը, այն է միսիոնարներով եւ անոնց ընտանիքներով ձգել գօլէճը եւ Մէզրէ երթալ զինուորական պահակներու ընկերակցութեամբ։ Տ. Պարնըմ հետեւեալ յատկանշական պատասխանը տուաւ. «Եթէ ուզէք, դուք կրնաք մեզի պաշտպանել այս շէնքին մէջ, իսկ եթէ ոչ, մենք կ'ընտրենք այդ դժբաղդներուն հետ (ապաստան փնտռող Հայերը ակնարկելով) մեռնիլ այս շէնքին մէջ։» Կոտորածներէն վերջ, եռանդով փարեցաւ Հայ բողոքական եկեղեցին զօրացնելու եւ անոր պէտքերուն ծառայելու գործին։ Այսպէս, մինչեւ վերջ, յարգելի ծերունին այն հաւատքը ունեցած է թէ Հայոց երջանկութեան մասին իր բարի յոյսերը շուտ պիտի իրականան երբ Հայն ու հայ-Բողոքականը համերաշխ ըլլան իրարու հետ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՂՋԿԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՊՐՈՒՍԱ

Պրուսայի Ամերիկ. Աղջ. վարժարանի 19երորդ տարին պիտի սկսի Սեպտ. 7ին. գիշերօթիկ ուսանողներ, պէտք է 6ին, Երեքշաբթի օր, գան։ Միս Ճիլսըն, որ իր Իզմիրի եւ Ատաբազարի մէջ ունեցած արդիւնաւոր գործունէութեան համար ծանօթ է շատերուն, իբրեւ Տեսչուհի գործի պիտի սկսի դպրոցական տարեմուտին, եւ իրեն գործակից պիտի ունենայ ուսուցչական մարմին մը, որուն անդամները պիտի դասախօսեն Անգղ. Ֆրանս. Հայ. Յուն. եւ Թուրքերէն լեզուներ, երաժշտութիւն, ասեղնագործութիւն, ինչպէս կ'ընէին մինչեւ հիմա։ Գիշերօթիկներու տարեթոշակն է 45 Օսմ. ոսկի, որուն 8ը պէտք է վճարուի մուտքի ատեն, իսկ մնացեալը՝ Ծնունդի արձակուրդին վերջանալուն։ Անոնք որ Ծնունդի եւ Զատկի արձակուրդներուն վարժարանին մէջ մնալու ստիպուած են 30ական դհ. պէտք է վճարեն երկու արձակուրդին ալ։ Դաշնակի դասերու համար պէտք է վճարուի 14 մէճիտ, որուն 8ը առաջին շրջանին իսկ, 6ը՝ երկրորդին սկիզբը պէտք վճարուի։ Աւելի տեղեկութեան համար դիմել Միս Փաուըրզի (մինչեւ Յուլիս 1) հետեւեալ հասցէով. Ամերիկեան վարժարան, Պրուսա. իսկ (մինչեւ Յուլիս 20) ի Պալլը Հատուզ, Կ. Պոլիս։ 2—2

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊՈՅՔՈԹԸ ՎԵՐՋԱՑՆԵԼՈՒ

ՀՐԱՄԱՆ

Ներքին Գործոց Նախարարութիւնը հետեւեալ շրջաբերականը հրատարակած է. «Յունիս 14 թուականով բոլոր նահանգներուն քաշուած հեռագրով ծանուցուածին համաձայն, կրետական խնդիրը օսմ. կառավարութեան ջանքերուն ի նպաստ կարգադրուելու վիճակին մէջ ըլլալուն՝ Հելլէն ապրանքներու դէմ ժողովրդին կողմէ մղուած պոյքոթին տեւելու պէտք չէ մնացած։ Պոյքոթի հետեւանքով իբր Հելլէն կարծուած յոյն օսմ. հպատակներու վնասուելուն երեւան ելած եւ բողոքի առարկայ եղած ըլլալով, հարկ եղած տեղերը յորդորներ ուղղուելու եւ պոյքոթին վերջ մը տրուելու համար հրահանգ տրուած է ամէն կողմ։»

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Նախարարաց Խորհուրդը երէկուան նիստին մէջ զբաղեցաւ Կրետական խնդրով եւ կարդաց վերջին անգամ տէրութեանց կողմէ տրուած ծանուցագիրը։ Նախ որոշեց Աւստրիական եւ Գերմանական կառավարութիւններուն կարծիքը առնել եւ տեսակէտները հասկնալ։ Ծանուցագրին պատասխանելու մասին ո եւ է որոշում չտուաւ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հելլէն կառավարութիւնը զինուորական պատրաստութիւններ կը շարունակէ եւ զօրք կը ղրկէ սահմանագլուխ։

ՄԵԾ ԺԱՄԱՆՈՒՄ
ԳԱՐՆԱՆԱՅԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ
ԵԶԱԿԱՆ ԱՌԻԹՆԵՐ
ԲՈԼՈՐ ՃԻՒՂԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
ԹԻՐԻՆԿ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՂԱԼԱԹԻԱ

ԱԶԴ
ՀԱՐՍՏԱՆԱԼՈՒ ՄԻՋՈՑ
ՄԻԱՅՆ 166 ՂՐՈՒՇՈՎ

Այս միջոցն է գնել Հոլանտական Քրէտի Ֆոնսէի 1904ի փոխառութեան պարտաթուղթ մը, որ Եգիպտական Քրէտի Ֆոնսիէի, Ռումելիի երկաթուղիի, եւն., պարտաթուղթերուն յար եւ նման է, բայց անոնցմէ աւելի շահելու հաւանականութիւն կ'ընծայէ, որովհետեւ իւրաքանչիւր վիճակահանութեան մէջ 2,000 թիւ կը շահի, այսինքն Եգիպտ. Քրէտի Ֆոնսիէէն 1974 թիւ աւելի եւ Ռումելի երկաթուղիէն ալ 1050 թիւ աւելի կը շահին։ Հոլանտական Քրէտի Ֆոնսիէի պարտաթուղթերուն վիճակահանութիւնը երկու ամիսն անգամ մը, տարին վեց անգամ կը կատարուի Ամստերտամի մէջ պետութեան հսկողութեան տակ։ Ամբողջ փոխառութիւնը բաժնուած է 72,000 կարգաթիւի։ Թուրքիոյ մէջ հոլանտական պանքա չգտնուելուն համար մեր ընկերութիւնն ամէն ատեն կը վերագնէ հոլանտական Քրէտի Ֆոնսիէի պարտաթուղթերը Եւրոպայի հրապարակին համաձայն լաւագոյն գինը վճարելով։ Նոյն պարտաթուղթերն աւանդ առնելով դրամ փոխ կուտայ նաեւ իւրաքանչիւր թուղթի համար մէկ օսմ. ոսկիի հաշուով եւ տարեկան 6 առ հարիւր տոկոսով։ Ուրեմն փոխանակ բոմէս գնելու տարեկան 60 ղրշ. կորսնցնելով, կամ ուրիշ վիճակահանութեան տոմսեր գնելու ա՛լ աւելի մեծ կորուստի մը ենթարկուելով, կը յանձնարարենք գնել հոլանտական Քրէտի Ֆոնսիէի պարտաթուղթերը, որոնք արքայական հրամանագիրով արտօնուելէ ետքը հրապարակ հանուած եւ կալուածներով երաշխաւորուած են եւ հիմնական գինն է ընթացիկ դրամով 166 ղրշ., այսինքն ամէնուն համար ալ մատչելի գին մը։ Հոլանտական Քրէտի Ֆոնսիէի արժեթուղթ գնելով ամենեւին վնասի չէք ենթարկուիր, որովհետեւ մինչեւ 70 տարի կա՛մ ձեր տուած դրամը պիտի գանձէք, կա՛մ վարը յիշուած լեցուն պարգեւները պիտի ստանաք։ Հոլանտական Քրէտի Ֆոնսիէ գնողը, պարտաթուղթին փոխարժէքէն զատ առանց ուրիշ դրամ վճարելու, 70 տարուան միջոցին 420 վիճակահանութիւններով քաշուելիք հետեւեալ պարգեւներուն պիտի մասնակցի.

250,000	Ֆր.ի	պարգեւներ	70	անգամ
150,000	»	»	70	»
125,000	»	»	70	»
100,000	»	»	70	»
75,000	»	»	70	»
62,500	»	»	70	»
10,000	»	»	420	»
1,000	»		2100	

եւ աւելի պակաս շահող ուրիշ շատ մը պարգեւներ։ Գաւառներէն կամ արտասահմանէն գնել փափաքողներն հաճին փոխարժէքը մանտաբոսթով կամ չէքով ղրկել հետեւեալ հասցէին.—

Crédit populaire Ottoman
société en Commandite

7 Քիւչիւք Թիւնէլ խան, Ղալաթիա, Պոլիս, Ֆերահ պէյ խան, թիւ 5, եւ 7, Նոր Նամակատան դիմաց։

Աւելի տեղեկութիւն ստանալու համար դիմել նոյն ընկերութեան։ Գաւառներու մէջ վաճառումի յանձն առնող գործակալներն կ'ուզուին։ 36—28

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ - ՖԵՐԱՅՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝ 130,000,000 Քուրոն
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ՝ 39,000,000 Քուրոն

Կեդրոնատեղի՝ ՎԻԵՆՆԱ

Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակներով), Ակրամ, Աուսիկ, Պիէլից, Պիալա, Պօզէն, Պրուն, Բլչթա, Չէրնովից, Ֆրիտէք-Միսթէք, Կրաց, Ինսպրուք, Գարլսպատ, Քլանկէնֆուրթ, Քրակաւ, Լէմպէրկ, Մարիէնպատ, Մերան, Բիլզէն, Բրակ, Բրօսնից, Բրզէմիսլ, Ս. Բօլթէն, Թառնով, Թէբլից, Թէչէն, Վիլաչ և Նէօյթաա։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն պանքայի ամէն գործառնութիւն կը կատարէ. փոխառութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և արժէթուղթեր աւանդ ձգուելու փոխարէն։ Առևտրական թուղթեր կը զեղչէ։ Չէքեր և վարկագիրներ շրջաբերութեան մէջ կը դնէ ու հեռագրաւ գումարներ վճարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու վրայ քաշուած առևտրական թուղթերու վճարումը կը կատարէ խիստ չափաւոր սակերով։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ։ Բաժնեթուղթերու գնում և վաճառում կ'ընէ անմիջական կերպով յանձնելի։ Կը գնէ եւ կը ծախէ թանկագին դրամներ ու տարկաներ, զարդոսկիներ ևայլն։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն Խնայողական Սնտուկի մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատած է, %ին 3½ տոկոսով և իր յաճախորդներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, սկսեալ ոսկեդրամ յիսուն ղրուշէն։

«Սէյֆս» դրամարկղները, որոնք Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ կը գտնուին, խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կը տրուին և ամէն ապահովութիւն կ'ընծային։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՌՈՒՆՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաֆանօսքօբիի, պրօնքօսքօբիի, էօզօֆակօսքօբիի ու ամէնէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջ խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէս կը չքէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպայի մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի նշիկները (պատէմճիք) կը հանէ, առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, [illegible] դարըը, Համիտիյէ սիպիլի դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէսօրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիտակ համբայ, Թաքսիմ, Ֆրանս. հիւանդանոցին դէմ, թիւ 41։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ կայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 50—39

Միլքմէյտ Պրէնտ
Սուիս Միլք

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ
ՍՆՈՒՆԴՆ Է

մեն անոնք որ գործածած են այս կաթը՝ կ'ընդունին որ

ՄԻԼՔՄԷՅՏ ՊՐԷՆՏ ՍՈՒԻՍ ՄԻԼՔԸ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ Է ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ
[illegible] ՀԱՄԱՐ
[illegible]
50—2

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

WILSON LINE
HULL-CONSPLE-NOVOROSSISK-ODESSA

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սաֆօ	1119
Ալքեթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Տիբրիս	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Աթիոսքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մոնդէպէլլօ		Սիցէրօ	1203
Գասանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Գորթոփինօ	1264	Էպրօ	3464	Իտահօ	5540	Նէրօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Գըֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օթիս	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էրաթօ	1841	Քլէօ	1053	Խնթարիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիբսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոմօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Ջիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտր	2272	Րիալթօ	3329	Վ. [illegible]	2391
Սօռէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվոռնօ	1643	Րինալտօ	1553	Եէտօ	1350
Գոլորատօ	4235	Կիթոնօ	1143	Լորէնցօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոնկօ	2905	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Րոմէօ	1789	Թորօ	
Գօրսօ	895	Կռանօ	1695	Մարէնկօ	1273	Րոզարիօ	136	Մայօն	

Թօրօ շոգենաւը, նաւապետ Ճէքըրն, Մօրօֆֆօ շոգենաւը, նաւապետ Մաքարէն հոս հասած են։

Վիկօ շոգենաւը, նաւապետ Հարպօրտ, յուլիս 15ին հոս կը սպասուի։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏՐԻՕՕ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա։ 67

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ, իր մասնաւոր շէնքին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխ, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	187,322,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	581,115,000 »
1908 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	83,232,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան Խան Վօյվօտա, Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզադէ խան, Աչըր Էֆէնտի ճատտէսի, թիւ 26
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 47

ԻՒՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1828-1829

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ՓԱՐԻԶ 9, ԲԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն Ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագին	30	» »
Մինչեւ 1906ի վերջը հատուցեալ վնասք	480	» »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստ գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրեալց։

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. Նպաստաւոր պայմաններ՝ ու հաւանաբար կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ո՛ և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն աժան գիներով, օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, ևլն. ևլն.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՅՍԵՐԼԵԱՆ
Պետ — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Քաթըրճը Օղլու Բասթ։
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց, թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա 1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13
Սկիւտար) Չարշը Պօյը, թիւ 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Սաւզի պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։ 50

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ
ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
BANQUE RUSSE
Pour le commerce étranger
Հիմնուած՝ 1871ին
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՌՈՒՊԼԻ
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ. — Քալաշնիքօֆի սակարան, Նեննայա հրապարակ եւ Վասիլի Օսդրօֆ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքէրման, Արխանկէլ, Աստրախան, Արմաւիր, Պաքու, Պալաշօվօ, Էքաթէրինտառ, Էլիզապէթկրատ, Իսմայիլ, Կէրսօն, Քիէֆ, Քօզլօֆ, Խօքանտ, Քրէմէնչուկ, Մոսկուա (Կավրիքօվ փողոցի մասնաճիւղով), Նիքոլայէվ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նովօ, Նիքոլայէվսք, Նովորոսիսք Օտեսա, Օմսք, Բէրմ, Բօքրօֆսքայա-Սլօպոտա, Բօլդավա, Ռիկա, Ռիազք, Ռօմնի, Ռիպինսք, Սարաթօֆ, Սիմպիրսք, Սէմֆէրոբոլ, Զիսթոբոլ, Թիումէն, Թօմսք, Վէլէքի, Ուսթիուկ, Վիաթքա, Վիննիցա, Վոլոկտա և Վօսնեսենսք։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Ալէքսանդրիա (Խէրսօնի մէջ), Պօպրինեց, Եւրաղօրի, Քաքովքա, Նիքոբոլ և Սմոլա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ. —Լոնտոն, Բարիզ, Ժընէվ և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառութիւններով. Նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քոմիսիոնով՝ վաճառում ապրանքի։ Խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ամենավստահելի «Սէյֆ» դրամարկղներ։ Խնայողական Սնտուկ նպաստաւոր տոկոսով։

ՓԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ
BANQUE DE SALONIQUE
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906էն
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906էն
3,700,000 Ֆր.
ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

[illegible], Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլիս), Մանասթր, Սկիւպ եւ Իզմիր։

ՓԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ խնամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաև միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Զեղչերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ։ [illegible] հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ, Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի տես վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուան պայմանաժամներով։ Վերջապէս դրամատնական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանքը Սալոնիք փոքր վճարումներու համար ալ Խնայողական Սնտուկ մը ունի, շատ նպաստաւոր պայմաններով։

ՏՉԻ ՆԷՇԸՆԼ ԲՐՕԹԷՔԹԸՐԸ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ
Լիվըրփուլ, Չըրչ փողոց, թիւ 38

Ընկերութիւնս իր անհաւասար ուղղամտութեան և արդարասէր ու պատրաստակամ սովորութեան համաձայն՝ կը հատուցանէ ապահովագրեալներուն բոլոր վնասները։ Ապահովագրական ընկերութեանց համայնաժողովէն (սինտիքա) դուրս կ'աշխատի։

Ամէնէն նպաստաւոր պայմաններ՝ քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութիւն։ Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց։

Արեւելքի Ընդհանուր Տնօրէն
Վիչէն Ա. Գալֆաեան
Կալաթա, Իլիասի խան թիւ 7—8։
Գործակալութիւնք, Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Իօնի շոգենաւը Սեւ Ծովէն հոս կը հասնի Մայիս 31ին։

Իմէրէթի շոգենաւը Մարսիլիայէն հոս կը հասնի Յունիս 7ին։

Ֆրիժի շոգենաւը Սև Ծովէն հոս կը հասնի Յունիս 14ին։

Իօնի շոգենաւը Մարսիլիայէն հոս կը հասնի Յունիս 21ին։

Իմէրէթի շոգենաւը Սև Ծովէն հոս կը հասնի Յունիս 28ին։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Իօնի շոգենաւը, նաւապետ Պուլ, յունիս 1 չորեքշաբթի օր, առտուան ժամը 11ին կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Իմէրէթի շոգենաւը, նաւապետ Բէքու, Յունիս 8ին, չորեքշաբթի օր, իրիկուան ժամը 4ին, ճամբայ կ'ելլէ դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։

Ֆրիժի շոգենաւը, նաւապետ Միթրէլ, Յունիս 15ին, չորեքշաբթի օր, առտուան 11ին, կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Իօնի շոգենաւը, նաւապետ Պուլ, Յունիս 22ին, չորեքշաբթի օր, իրիկուան ժամը 4ին, ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։

Իմէրէթի շոգենաւը, նաւապետ Բէքու, Յունիս 29ին, առտուան ժամը 11ին, կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 150 »
Բ. » Բարիզի » 160 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէփի ճամբով)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ, քարափին վրայ։
90 Թ. ՈՒՇՊՈՒԼ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— 1902 մաքսային 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն թիւ 3 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը 1906 յուլիս 1/14ին աւարտած է, եթէ մինչեւ 1910 յունիս 30/13 յուլիս չներկայացուին գանձուելու համար, ջնջուած պիտի համարուին։

ԱԶԴ.— 1896ի 5% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի որ այդ պարտաթուղթերու թիւ 16 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը 1904 յուլիս 1/14ին աւարտած է, եթէ 1910 յունիս 30/13 յուլիս չներկայացուին գանձուելու համար, ջնջուած պիտի համարուին։ 8—5

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՒՍՏՐԵՒԱՄԵՐԻԿԵԱՆ
Cie. de navigation Austro-Americana
ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈԳԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր։ Մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին հայ ճամբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պատուակ ունին։ Սնունդը խնամեալ է։ Ելեկտրական օդափոխում և լոյս։ Մարքոնիի դրութեամբ անթել հեռագիր։ Բժիշկ և դեղ ձրի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան,

Ղալաթիա, Շարապ իսկէլէսի փողոց, Լոյտ Օթրիշիէն գործակալութեան նախկին շէնքին դիմաց եւ Արապեան խանին վերև թիւ 24։

Ընդհ. գործակալ
ԹԷՕՏՕՐ ՔՈՒՐՄՈՒՋԻ

ԱՃԱՊԱՐԵՑԷ՛Ք

Տիկիննե՛ր և օրիորդնե՛ր, ձեր ամառնային գնումները ընելէ առաջ, անգամ մը այցելեցէք Լամպրօբուլօ եղբարց «Աթէնքի վաճառատունը», որ կը գտնուի Բերա, մեծ փողոց, Բանայիա եկեղեցիին քով, Բասաժ Հաճօբուլօ, թիւ 278։ Ամէն օր մեծ քանակութեամբ կը հասնին զանազան գոյներով կերպասեղէններ՝ մետաքսէ, բուրդէ ու կտաւէ, կանանց քօսթիւմ-թայյէօրներու և րըտէնկօթներու համար։ Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ կարնիթիւրներ և զանազան գոյներով ժապաւէններ, մետաքսէ հովանոցներ, 30 ղրուշէն սկսեալ պլուզներ, ժիւբօններ, ձեռնոցներ, գուլպաներ, քօղեր, ճերմակեղէններ ևայլն։ Լամպրօբուլօ վաճառատան մասնագիտութիւնն է վերջին դրութեամբ սեղմիրաններ, չանթէքլէր, ֆուլաններ ևայլն։ Մասնաւոր ճիւղ մը կայ այրերու և տղոց համար։ Գնորդները կրնան վստահ ըլլալ որ սոյն վաճառատան մէջ կարելի է %ին 50 չափ մը ունենալ, ուրիշ վաճառատանց հետ բաղդատմամբ։

ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄԸ ՑՈՅՑ ՏՈՒԱԾ Է

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Իսկին կատարեալ սնունդ մը կը կազմէ. բժիշկներուն եւ մայրերուն միաձայն վկային համաձայն

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Թանկագին սնունդ մըն է տղոց եւ տկարակազմներու համար։
50 2

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տրկն.	108 ղր.
» » » վեցամս.	60 »
Գաւառներու համար տրկն.	108 »
» » վեցամսեայ	60 »
Արտասահմանի հմր. տարեկան	35 ֆր.
» » վեցամսեայ	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. Հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. Բաժանորդները անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առանձին կը սակարկուին. Դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ աժան միջոցը Մանտաթըն է։

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆ (114)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

ԿՈՄՍ ՄՕՆԹԷ-ՔՐԻՍԹՕ

Ը.
ՄՕՐԷԼԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

«Պարոն Մօրէլ, շարունակեց Բէնըլօն, շատ կը սիրէինք Ֆարաօնը. բայց նաւազ մը որքան ալ շատ սիրէ իր նաւը, չի կրնար իր կեանքէն աւելի սիրել զայն. միայն որ՝ այդ բանը երկու անգամ կրկնել չտուինք. արդէն նաւն ալ կը տրտնջար և կարծես մեր երեսն ի վեր կ'ըսէր. «Բայց հեռացէք հոսկէ:» Խեղճ Ֆարաօնը չէր տեր. կը զգայինք որ հետզհետէ կը խորտակուէինք։ Մէկ շարժումով, ծով իջեցուած էինք նաւակը և ութը նաւաստիներս անոր մէջ նետուած։

«Նաւապետը, ամենէն վերջը վար իջաւ, կամ աւելի ճիշդը, ինքնիրենը չիջաւ, որովհետեւ չէր ուզեր նաւէն բաժնուիլ. մէջքէն բռնելնուս պէս՝ ընկերներուս նետեցի. յետոյ ես ալ նաւակին մէջ նետուեցայ։ Վար ցատկելէս յետոյ, նաւուն կամրջակը խորտակուեցաւ այնպիսի շառաչումով մը որ կարծես թէ քառասունըութը թնդանօթ կրող նաւու մը կողմէ ռմբակոծութիւն կը կատարուէր։

«Տասը վայրկեանէն՝ նաւը սկսաւ յառաջակողմէն ընկղմիլ, քիչ մը ետքը՝ յետսակողմէն. յետոյ պոչին ետեւէն վազող շան մը պէս ինքզինքին վրայ դարձաւ. ա՛լ միա՛ս բարով, պը՛րր... ամէն ինչ վերջացած էր. Ֆարաօն չկար այլեւս։

«Գալով մեզի, երեք օր բերաննիս բան չդրինք, և վիճակ ձգելու մտադիր էինք՝ հասկնալու համար թէ մենէ ո՛վ իբր սնունդ պիտի ծառայէր միւսներուն, երբ Ժիրօնտը տեսանք, նշաններ ըրինք, ու ան տեսաւ մեր նշանները. մեզի մօտենալով՝ նաւուն մէջ առաւ։ Պարոն Մօրէլ, պատուոյ խօսք, նաւազի խօսքս վկայ որ աս է իրողութիւնը։ Այնպէս չէ՞, ընկերներ։

Հաւանութեան ընդհանուր մրմունջ մը ցոյց տուաւ թէ նաւազը ճշգրտօրէն և նկարագեղ մանրամասնութիւններով պատմած էր դէպքը։

— Լաւ, բարեկամներս, ըսաւ Մօրէլ, դուք ազնիւ մարդիկ էք. արդէն կանխաւ գիտէի թէ իմ գլխուս եկած դժբախտութեանը մէջ ճակատագրէն զատ՝ ուրիշ յանցաւոր չկայ։ Աստուծոյ կամքն է աս, և ոչ թէ մարդոց յանցանքը։ Աստուծոյ կամքը պաշտենք։ Հիմա ո՛րչափ պահանջ ունիք։

— Օ՜հ, պարոն Մօրէլ, տաոր վրայ չխօսինք։

— Ընդհակառակը, խօսինք այդ մասին, ըսաւ նաւատէրը դառն ժպիտով մը։

— Երեք ամսական կ'ուզենք, ըսաւ Բէնըլօն։

— Քօքլէս, իւրաքանչիւրին երկու հարիւրական ֆրանք վճարեցէք։ Բարեկամներս, եթէ ուրիշ վիճակը ունենայի, շարունակեց Մօրէլ, կը պատուիրէի որ երկու հարիւրական ֆրանք ալ պարգեւ տրուէր ձեզ իւրաքանչիւրին. բայց ատենները գէշ են, և քովս գտնուող քիչ մը դրամն ալ ինծի չի պատկանիր։ Ուստի ներեցէք ինծի և այդ բանին համար մտքերնուդ մի հանէք զիս։

Բէնըլօն խանդաղատանքի ծամածռումով մը, ընկերներուն մօտեցաւ, քանի մը խօսք փոխանակեց անոնց հետ ու ետ դարձաւ։

— Պարոն Մօրէլ, խնդիրը եթէ այդ բանին վրայ կը դառնայ, ըսաւ ծամօնը բերանին մէկ կողմէն միւսը անցընելով և նախասենեակին մէջ լորձունք մը ցայտեցնելով երկրորդ անգամ, որ գնաց միացաւ առաջինին, խնդիրը եթէ այդ բանին վրայ կը դառնայ...

— Ի՞նչ բանի վրայ։

— Դրամի վրայ։

— Ետո՞յ։

— Պարոն Մօրէլ, ընկերներս կ'ըսեն թէ առայժմ իւրաքանչիւրը յիսուն ֆրանքով պիտի գոհանանք և մնացեալ գումարին համար պիտի սպասեն։

— Շնորհակալ եմ, շնորհակալ եմ, գոչեց Մօրէլ, զգածուած. ամէնքդ ալ ազնիւ սրտի տէր մարդիկ էք. բայց առէք ձեզի տրուած գումարը, և եթէ լաւ գործ մը գտնէք, ազատ էք ընդունելու։

Պարբերութեան այս վերջին մասը հրաշալի ազդեցութիւն մը գործեց արժանաւոր նաւազներուն վրայ։ Ահաբեկ դէմքով իրարու երես նայեցան։ Բէնըլօն որ շնչասպառ եղած էր, քիչ մնաց որ կուլ տար ծամած ծխախոտը. բարեբախտաբար՝ ձեռքը ատենին տարաւ կոկորդին։

— Ի՞նչ, մենէ դժգո՞հ էք որ կը ճամբէք, պարոն Մօրէլ, ըսաւ Բէնըլօն, խեղդուկ ձայնով մը։

— Ոչ, զաւակներս, ըսաւ նաւատէրը, ձենէ դժգոհ չեմ. ընդհակառակը։ Չեմ ճամբեր ձեզ։ Բայց ի՞նչ կ'ուզէք որ ընեմ. ո՛չ նաւու պէտք ունիմ և ոչ ալ նաւազի։

— Ի՞նչ, ալ եւս նաւ չունի՞ք, ըսաւ Բէնըլօն։ Լա՛ւ, ուրիշներ շինել կուտաք. կը սպասենք։ Փա՛ռք Աստուծոյ, մրրիկի վարժուած ենք։

— Դրամ չունիմ, Բէնըլօն, նաւ շինել տալու համար, ըսաւ Մօրէլ դառն ժպիտով. հետեւաբար չեմ կրնար ընդունիլ ձեր առաջարկը, որքան ալ ստիպողական ըլլայ։

— Լա՛ւ, եթէ դրամ չունիք, պէտք չէ վճարէք մեզի. խեղճ Ֆարաօնին պէս կ'ընենք մենք ալ. ցամաքը կ'ելլենք։

— Կը բաւէ, կը բաւէ, ըսաւ Մօրէլ յուզումէն խեղդուկ ձայնով։ Գացէք, կ'աղաչեմ։ Լաւագոյն օրերու մէջ իրար կը գտնենք նորէն։ Էմմանուէլ, ընկերացէք նաւազներուն, և նայեցէք որ իմ փափաքս կատարուի, յարեց Մօրէլ։

— Գէթ կրնանք ցտեսութիւն ըսել, այնպէս չէ՞, Պ. Մօրէլ, ըսաւ Բէնըլօն։

— Այո, բարեկամս, գէթ այնպէս կը յուսամ. հիմա գացէք։

(Շարունակելի)